

VEČERNIK

POŠTNA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XV.
Štev. 28

TELEFON UREDNIŠTVA: 25-67
TELEFON UPRAVE: 25-67 in 28-67
TELEFON OGLASNEGA ODDELKA: 25-67
Poslovalnica Ljubljana, Frančiškana 6, tel 46-91
Poslovalnica Celje, Prešernova 3 telefon 280

Maribor, torek 4. februarja 1941

NAROCNINA NA MESEC
Prejemanje v uravi ali po pošti 14 dn.
Dostavljen na dom 16 dn. tujca 30 dn.
POŠTNI ČEROVNI RAČUN: 11.406

Cena
din 1.—

Boji v Valonskem zalivu

Po zadnjih poročilih so grške čete na obalnem frontnem odseku dosegle obalo Valonskega zaliva in stoje 16 km pred Valono — Komentarji o pomenu Valonskega zaliva in Keravnškega polotoka

NAPREDOVANJE OB MORJU

BEOGRAD, 4. febr. UP. Grki so zasedli zadnje italijanske utrjene postojanke pred Valono. V južnem sektorju albanske fronte so grške čete včeraj dosegle južnovzhodni rob Valonskega zaliva, ob izlivu rečice Dukati ter so le še 16 km oddaljene od Valone same. Zadnja utrdba je stala tik pred zalivom.

POMEN VDORA V ZALIV

ATENE, 4. febr. ZPV. Zadnji uspeh letvega krila grške vojske, ki je operiral tik ob obali, smatrajo v vojaških krogih za zelo pomembnega. Južna grška vojska, ki je manevrirala po padcu Santi Kvaranti, Porto Palerma in Himare ves čas po težko prehodnem Keravnškem gorovju, ki se vleče tik obale, na vsej dolžini od Porto Palerma do kraja Keravnškega polotoka ob Valonskem zalivu, je z vztrajnim prediranjem stalno

ogražala sovražnika, zasidranega pred Tepelenijem v globokem klinu na vzhod. Čim so se grške čete povzpelle na vrhove Logare planine in se od tod spustile v niže ležeči predel pred Dukatjem, je postal položaj za nasprotnika po gorah ob gornjem toku rečice Dukati nevzdržen. Pritisk grških čet severozahodno od Klisure, v smeri k Beratu, je to stanje še poslabšal. Nasprotnikov namen, z močnim predorom pri Tepelenju prisiliti Grke, da se v vsem obmorskem pasu umaknejo k Santi Kvaranti, ni uspel. Protisunek ob morju je dovedel grške čete v neposredno okolico Valone, s skorajšnjo zasedbo Keravnškega polotoka pa so prišle grške čete do najzahodnejše celinske točke Albanije, do rta Glosse, tik pred otokom Saseno. Tako je ogrožen ves Valonski zaliv, luka in petrolejski rezervoarji v Valoni so v neposredni do-

segi grških poljskih topov.

OTRANTSKA VRATA ODPRTA

ATENE, 4. febr. AP. Po najnovejših poročilih so dosigli Grki nov velik uspeh: posrečilo se jim je na obmorskem odseku napredovati do Valonskega ali Dukaskega zaliva na jugu, da so s tem oddaljene le še dobrih 15 km od same Valone. Ni še znano, ali so se Italijani umaknili s Keravnškega polotoka, najzahodnejše celinske točke vse Albanije, pred katerim leži otok Sasena, ali ne. Ako se niso umaknili, potem jim ostane za umik samo še morska pot. S tem napredovanjem je prešel vzhodni obalni del Otrantske morske ožine, ki zapira Jadransko morje, v grške roke in Otrantski zaliv je izgubil pomen, ki ga je doslej imel za Italijane kot vrata, ki so jih v danem primeru lahko zaprli in onemogočili sovražniku vdor v Jadransko

morje. Pot v to morje je sedaj ob vzhodni, albanski obali prosta. Ta grški uspeh bo prišel do popolne veljave šele v nadaljnjih vojnih operacijah. Usoda Valone, najvažnejše luke v Albaniji, je s tem zelo resno ogrožena.

GRŠKO URADNO POROČILO

ATENE, 4. febr. At. Ag. Službeno poročilo grškega generalnega štaba pravi, da so bile v teku dneva lokalne patrolne borbe in artilerijski dvoboji. Sovražna letala so vrgla bombe na neki kraj zahodnega Peloponeza, žrtv in večje škode ni bilo.

ITALIJANSKO POROČILO

RIM, 4. febr. Stefan. Vrhovno poveljstvo italijanske vojske na grški fronti je včeraj uradno poročalo: Grško bojišče: Udeleževanje patrol in artilerijska akcija na obeh straneh. Naša letala so bombardirala zbirališča sovražnikovih čet.

Po zavzetju Barentuja

Dan po zavzetju Agordata so angleške imperijalne čete vkorakale v drugo eritrejsko mesto Barentu in nadaljujejo pot proti vzhodu in jugu — Vojne operacije na severu, zahodu in jugu Abesinije

OPERACIJE V ERITREJI IN ABESINJI

KAHIRA, 4. febr. ZPV. Kakor je agencija Reuter včeraj objavila, je angleško uradno sporočilo javilo, da so angleške imperijalne čete zavzele v Eritreji mesto Barentu, ležeče južneje od Agordata. Z zavzetjem Barentuja se ne le odpira angleški vojski pot naprej proti vzhodu, ampak tudi proti jugu v Abesinijo čez Aduo. Dejansko so angleške čete iz italijanske Eritreje že prekoračile staro eritrejsko-abesinsko mejo in stople tudi s severa na abesinska tla. Vzhodno od Agordata se nadaljuje napredovanje angleških imperijalnih čet proti Kerenu in Asmari. Napredovanje bo tam težavnejše, ker bodo morale angleške čete čez gorovja, ki potekajo v severnojužni smeri med Rdečim morjem in notranjostjo Eritreje. Po poročilih, ki so prispela v Kharartum, se nadaljuje tudi v severozahodni Abesiniji pohod abesinskih in angleških čet. Italijani so se umaknili proti Gondarju, ki leži vzhodno od Tanskega jezera. Abesinske in angleške čete jim sledijo tesno ter stalno obstreljujejo cesto, po kateri se umikajo. Ni še razvidno, ali bodo Italijani skušali Gondar braniti ali ne. Zelo naglo se nadaljuje tudi pohod južnoafriških čet iz Kenije v južnozahodno Abesinijo in italijansko Somalijo. Tako korakajo angleške in abesinske čete v Abesinijo s treh strani.

KAHIRA, 4. febr. UP. Angleške sudanske čete so zasedle Barentu, ki leži 120 km globoko v Eritreji. Mesto je padlo 24 ur po zasedbi Agordata. Je važno cestno križišče za zvezo z Abesinijo in vzhodno Eritrejo. Italijani se umikajo proti vzhodu med močnim bombardiranjem angleških letal. V Abesiniji predirajo čete Hajle Selasija v notranjost dežele in krepko pomagajo britskim četam, ki napadajo tudi s kenjske strani.

KAHIRA, 4. febr. Reuter. V uradnem poročilu javljajo, da se italijanske čete v Eritreji in Abesiniji dalje umikajo, posebno še po padcu Agordata in Barentuje.

PRIPRAVE ZA NAPAD V LIBIJI

KAHIRA, 4. febr. AP. Angleške čete nadaljujejo napredovanje proti Benghasiju. Čete, ki so se pri Džebel spopadle z Ita-

lijani, ki so se tam postavili v bran, da bi zadržali napredovanje s te strani, so dobile ojačanja in je treba pričakovati vsak trenutek angleški naskok na italijanske pozicije. Medtem dovršujejo Angleži priprave za transportne zveze z zaledjem in fronto, dovažajo čete na prednje postojanke in urejajo letalske baze. Verjetno je, da bo poteklo še nekaj dni, preden bodo te priprave za odločni nadaljnji pohod dovršene.

ITALIJANSKO POROČILO IZ AFRIKE

RIM, 4. febr. Stefan. Italijansko vrhovno poveljstvo je izdalo včeraj sledeče poročilo z bojišč v Afriki: Severna Afrika: Naša letala so z uspehom bombardirala kolone britanskih srednjih mehaniziranih sredstev. Vzhodna Afrika: Tudi včeraj so se nadaljevali ogorčeni boji na področju Agordata in Barenta. Naše letalstvo se je odlikovalo po svojem ve-

likem pogumu. Sovražnikov letalci so leteli nad Sardinijo in metali bombe, vrgli pa so tudi dve torpedi na našip pri Tirisu, toda brez vsakih posledic. Druge bombe so padle na odprto polje in pri tej priliki ni bilo niti žrtv niti tvarne škode. Eno sovražnikovo letalo je bilo zadeto in sestreljeno. Zbila ga je na tla protiletalska baterija. Posadka je ujeta. En angleški lovec enokrilnik vrste »Spitfire« je padel v bližini Vla Regina na tla. Pilot je ujet.

USODA GIARABUBA

RIM, 4. febr. Ass. Press. List »Milicia Fascista« piše o junaškem odporu oaze Giarabub v notranjosti Libije ob egiptski meji. Pravi, da je oaza obkoljena in da se bo morala vdati, kljub odločni obrambi posadke, ki pričakuje pomoči od zunaj.

Letalski napad na Sardinijo

LONDON, 4. febr. UP. Angleška letala tipa »Swordfish« so uporabljala pri napadu na Sardinijo prvič zračne torpede. Letala so bombardirala na otoku vojaške objekte, še prej so pa napadla nemške naprave v severnozahodni Franciji.

RIM, 4. febr. UP. Angleška letala so z zračnimi torpedi napadla Sardinijo, pred vsem naprave v dolini reke Tirso, ki so

velikega pomena za vojaštvo. Protiletalska obramba je sestrelila eno britsko letalo; posadko so zajeli. Pri Agordatu in Barentuju se razvijajo hudi boji. Italijanska letala so bombardirala angleške mehanizirane oddelke v Libiji. V Albaniji so živahne artilerijske in patrolne akcije. Tu so Italijani izgubili doslej 20, Grki 105, odnosno celo 150 letal.

Sovietski demanti o Turčiji

MOSKVA, 4. febr. DNB. Tuji tisk, poseben angleški, širi vesti, da je med Sovjetsko Rusijo in turško republiko dosežen neki tajni sporazum, na osnovi katerega se je prva obvezala dajati drugi orožje, da podpre na Balkanu odpor proti eventualni akciji Nemčije na tem področju. Po tej informaciji je neka turška komisija že odpotovala v Moskvo, da se dogovori glede nakupa orožja. Agencija Tass je pooblaščenca izjaviti, da med SSSR in Turčijo ni bil dosežen noben tajni sporazum navedene vsebine in da o takem sporazumu ni bilo govora. V Moskvi ni

nobene takšne turške komisije za nakup orožja. Vse te vesti so izmišljene.

DANSKE LADJE V SLUŽBI ANGLIJE

NEW YORK, 4. febr. Ass. Press. Ponedeljska izdaja »The World Telegram« poroča, da je vlada odobrila 38 danskim ladjam, s skupno tonažo 250.000 ton, da spet prevažajo blago za Veliko Britanijo. V dodatku je nadaljnjih 20 danskim ladjam, zasidranim v lukah Južne Amerike ki imajo 200.000 ton, dovoljeno, da stopijo v službo Velike Britanije in nje trgovinske mornarice.

KLIMENT EFREMOVIC VOROŠILOV

je prejel ob 60-letnici svoje starosti od sveta ljudskih komisarjev in odbora komunistične stranke čestitke in izjave priznanj za njegova dela. Žele mu še dolgo življenje in srečo. Za velike zasluge je bil

Vorosilov odlikovan z Leninovim redom, obenem je za svoje delo v vojski imenovan za načelnika generalnega štaba akademije rdeče vojske. Ustanovljena je tudi štipendija Vorosilova za 50 najboljših učencev vojne akademije.

Mirovna pogačanja Siam - Indokina

RIM, 4. febr. ZPV. Dopisnik agencije Stefan poroča iz Tokia, da so v glavnem že dovršene priprave za pričetek mirovne konference med Siamom in francosko Indokino, na kateri bodo delovali opolnomočeni delegati Siamu in Francije. Konferenca se bo sešla v ponedeljek, 10. t. m., v Tokiu v palači japonskega zunanega ministrstva. Delegati Siamu in Indokini so dopotovali v Tokio najbrže že v petek.

WILLKIE V AVDIENCI

MANCHESTER, 4. febr. Ass. Press. Wendel Willkie se je vrnil s pregledovanja industrijskih objektov. Danes bo sprejet pri kralju in kraljici, nakar bo odletel v Ameriko.

ITALIJA NE BO IZPRAZNILA KOLONIJ

RIM, 4. febr. DNB. Na uradnem italijanskem mestu označujejo vesti neke ameriške agencije, da se Italija pripravila na izpraznitev vseh svojih afriških kolonij, kot groteskne in smešne.

Izza kulis legionarske vstaje

Uradno potrdilo, da so organizirali vstajo v Romuniji Horia Sima, Petrovicescu in Ghica — Zanimive ugotovitve vlade

BUKAREŠTA, 4. febr. Rador. Uradno je objavljeno, da je mir upostavljen. Aretiranih je bilo še nekaj oseb. Krivda za zadnje upore pada na bivšega podpredsednika vlade Horio Simo, bivšega notranjega ministra Petrovicescu in bivšega generalnega policijskega direktorja Ghico ter večje število manj ambicioznih pristavšev. Ti so oborožili uporne bande, čeprav so prisegli prej zvestobo domovini, kralju in upravitelju države. Objavljeni dokumenti jasno pričajo, da so pripravljali vstajo že mnogo prej ter da so izkoristili

za svoje namene orožje in strelivo, dobljeno s pomočjo policijskih oblasti, češ da ga potrebujejo za legionarsko policijo. To orožje je bilo med uporom uporabljeno proti vojski. Med listinami je tudi pismo pokojnega očeta Codreana, v katerem pravi, da so se bivši vodje legionarskega gibanja oddaljili od smernic poštenih in moralnih utemeljiteljev Železne garde. V pismu legionarjem pravi oče ubitega Codreana dne 18. januarja 1941. naslednje: »Lažni legionar in sedanji vodja Horia Sima me sovraži zaradi tega,

ker ne morem dovoliti, da se izkoriščajo in falsificirajo poštena in moralna načela Cornelija Codreana.«

BUKAREŠTA, 4. febr. Rador. Vojaško sodišče je obsodilo 44 vstašev, in sicer 33 na kazen od treh do petih let in denarno kazn od 2000 do 100.000 lejev. Osem obtožencev je oproščeno.

BUKAREŠTA, 4. febr. DNB. Za generalnega direktorja radio Bukarešte je imenovan odvetnik Jonescu. Ker je ob enem rezervni častnik, je imenovan tudi za vojaškega poveljnika radia Bukarešte.

Sporazum med Berlinom in Vichyjem

Med francosko in nemško vlado je bil včeraj dosežen sporazum, po katerem ostane Petain še nadalje na čelu države, Laval, Darlan, Baudoin in Hutzinger pa na čelu vlade

BERLIN, 4. febr. Ass. Press. Dopisnik nemške agencije DNB v Parizu javlja, da je francoski mornariški minister Darlan včeraj dolgo časa konferiral z Lavalom. Sestanek je bil v hotelu Matignonu v navzočnosti Fernanda de Brinona. Posvetovali so se o politiki francoskega naroda, dostavljala dopisnik.

VICHY, 4. febr. UP. Včerajšnja konferenca med admiralom Darlanom, posebnim odposlancem Petaina, Lavalom in nemškim poslanikom Abetzom v Parizu je dovela do praktičnega rezultata. V sinočnem komunicetu javljajo, da je s

tem 50-dnevna kriza francosko-nemških odnošajev likvidirana. Nesporazumi so rešeni tako, da bo poštej maršal Petain ostal na čelu države, vlado pa bodo vodili Laval, admiral Darlan, Paul Baudoin in general Charles Hutzinger.

VICHY, 4. febr. Ass. Press. Prihod Petainovega odposlanca, admirala Darlana v Pariz so smatrali kot željo, da se Laval spet vrne v vichyško vlado.

VICHY, 4. febr. Ass. Press. Ameriški poslanik, admiral Leahy je v ponedeljek razpravjal s francoskim zunanjim ministrom Flandinom o novo nastalem polo-

žaju. Flandin je Leahyju zagotovil, da se bodo z novim sporazumom uredile vse prilike z Nemčijo v korist Francije.

TOULOUSE, 4. febr. Havas. V Marseillen in Toulouseu je bilo aretiranih več oseb zaradi širjenja komunistične propagande. Nekatere izmed njih so že obsodili.

LYON, 4. febr. Havas. Tisk prinaša članke o težkočah prehrane Francije in ugotavlja, da po junaškem odporu vojske in trpljenju v ujetništvu Francija ni zaslužila, da njeni starčki, žene in otroci stradajo.

Dogodki na zahodnem bojišču

BERLIN, 4. febr. DNB. Nemško vrhovno poveljstvo je izdalo včeraj sledeče uradno vojno poročilo: Posamezna bojna letala so izvedla včeraj uspešne napade na letališča, tovarne, druge naprave, skladišča in železniške naprave v jugovzhodni Angliji. Nemška letala so uničila sovražnikova bojna letala, ki so bila uvrščena na nekem letališču. Na istem letališču je bil zadet tudi en hangar. Južno od Southenda je bil izveden napad na neko trgovsko ladjo, na kateri je izbruhnil požar. Na neko drugo trgovsko ladjo jugovzhodno od Harvicha je bilo vrženih več bomb. Sovražnik je včeraj izgubil tri letala. Eno je bilo sestreljeno pri spopadu v zraku, drugo je zbrlo na tla protiletalska artilerija, eno pa je bilo prisiljeno pristati. V okviru oboroženih izvidniških poletov je bilo včeraj

bombardirano letališče Mildenhall. Dve letali, ki sta bili na tleh, sta bili razbiti, ugotovili pa so tudi zadetke na hangarjih. Letala so napadla tudi neki sovražni trgovski parnik (4000 ton) in je bil parnik tako zadet, da je takoj zagorel. Tudi neki drugi sovražni trgovski parnik (3000 ton) je bil zažgan na isti način.

LONDON, 4. febr. Ass. Press. Včerajšnji napadi na Anglijo so bili namenjeni Londonu, Kentu in severovzhodni Angliji in srednji škotski. V poročilu se naglašja, da je v »miru pred invazijo« bila tudi noč brez dogodkov.

NEW YORK, 4. febr. DNB. Britski 5198-tonski tovorni parnik »Uria« je bil minilo nedeljo potopljen 475 milj zahodno od Irske. Prevažal je vojni material iz Kanade v Anglijo.

Industrijska konjunktura v USA

NEW YORK, 4. febr. TASS. Vojne prilike delujejo vedno močnejše na gospodarstvo Zedinjenih držav Severne Amerike, zlasti na težko industrijo. Po podatkih, ki so na razpolago, je produkcija železa, jekla in elektriških naprav presegla vse dosedanje konjunktore. Delo v ladječenicah je že doseglo višino dela za časa svetovne vojne. Produkcija ladječenic dosega nepričakovane rekorde. Na drugi strani pa nazaduje rapidno ameriško poljedelstvo, v posebni težkoče je pa zašlo pridelovanje bombaža, ki ga ni mogoče prodati. V poljedelstvu je zaradi tega brezposelnost tako narasla, da se splošna brezposelnost tudi zaradi konjunktura v industriji dejansko ni zmanjšala, ampak kvečjemu še povečala, kar povzroča na odločujočih mestih zaskrbljenost.

VOJVODINJA WINDSORSKA BREZ GUB

NEW YORK, 4. febr. Steiani. »Daily News« poroča, da so v nekem kozmetično-kirurškem zavodu v Nasavi operirali obraz vojvodinje Windsorske in ji na ta način odstranili gube. Vojvodinja je zelo vesela, ker se sedaj na njenem obrazu ne pozna več njenih 45 let.

ŠTEVILO NEMŠKIH PODMORNIC

RIM, 4. febr. ZPV. Italijanski listi objavljajo mnenje nekega švedskega vojaškega strokovnjaka, ki pravi, da se protiblokada, ki jo vodita Nemčija in Italija proti Angliji, vedno bolj poostrejuje, ker stavi Nemčija v akcijo stalno nove podmornice, izdelane po najnovejših izsledkih gradbene tehnike. Število podmornic s katerimi sedaj razpolaga Nemčija, je štirikrat večje kakor je bilo ono ob začetku sedanje vojne.

NESREČA AMERISKEGA BOMBNIKA

WASHINGTON, 4. febr. Reuter. Velik bombnik, ki so ga pogrešali od 16. januarja dalje, so zdaj našli blizu Olimpije. Bil je ves v razvalinah; vsi člani posadke sedem mož, so ubiti.

Mariborska napoved. Oblačno in sneg. Obeta se izboljšanje vremena. Višina snega je bila danes zjutraj 33 cm. Včeraj je bila maksimalna temperatura +2, danes minimalna -1,5, opoldne -1. Količina padavin od raztopljenega snega je 15,5 mm.

Borza. Curih, 4. februarja. Devis: Beograd 10, Pariz 8,12%, London 16,08, Newyork 4,31, Milan 27,70%, Berlin 172,50, Sofija 4,25, Budimpešta 85, Bukarešta 2,12%.

Francija ne prizna zasedbe Tangerja

NEW YORK, 4. febr. Tass. »New York Times« poročajo, da spor zaradi Tangerja, katerega se je polastila Španija, še ni likvidiran. Francozi odklanjajo zahtevo, da bi prepustili Špancem carinsko upravo in sodstvo brez odobritve glavnega francoskega namestnika, ki pa doslej še

ni hotel vzeti na znanje španske aneksije. Na istem stališču stoji tudi maroški sultan. Dalje pa poroča list, da je dovoz ameriškega sladkorja, moke in drugih življenjskih potrebščin za enkrat prepovedil veliko pomanikanje, ki je grozilo Tangerju.

Izjava avstralskega premierja

JERUZALEM, 4. febr. Reuter. Predsednik avstralske vlade Menzis, ki biva trenutno tu, je dejal, da je angleški imperij zdaj složen bolj kot je bil kdaj koli prej. Vojni stroj britskega cesarstva postaja iz dneva v dan popolnejši. Avstralija bo storila vse, da končno Velika Britanija zmaga.

Izseljevanje litvanskih Nemcev

KÖNIGSBERG, 4. febr. DNB. Včeraj popoldne je prispel iz Litve prvi transport Nemcev, 527 izseljencev. Na obmejnih postaji jih je pozdravilo mnogo ljudi s predstavniki oblasti na čelu. V prihodnjih dneh bodo dospeli novi transporti litvanskih Nemcev.

NARASČANJE DONAVE

BUDIMPEŠTA, 4. febr. Reuter. Donava je zelo narasla in poplavila nižje dele Budimpešte.

DONOVAN POTUJE V PALESTINO

ANKARA, 4. febr. Reuter. Posebni odposlanec Roosevelta, polkovnik Donovan, se je v teku včerajšnjega dne razgovarjal s predsednikom republike Ismetom Inönijem, zunanjim ministrom Saradzogom in načelnikom generalnega štaba, maršalom Čakmakom. Danes bo Donovan odpotoval v Palestino.

BURMANSKA CESTA POŠKODOVANA

HONGKONG, 4. febr. UP. Promet na burmanski cesti je znova ustavljen, ker so japonska letala ponekod poškodovala zvezo. Mostovi na Mekongu so deloma porušeni.

NOV NAPAD NA MALTO

LA VALETTE, 4. febr. Reuter. Sovražna letala so vrgla sinoči na otok bombe. Protiletalske baterije so jih kmalu pregnale.

458 NAPADOV NA LONDON

RIM, 4. febr. ZPV. Iz Lizbone poročajo, da je angleška vlada objavila uradno poročilo o bombardiranju Londona, v katerem pravi, da je doživela angleška prestolnica do konca januarja skupaj 458 nemških letalskih napadov. V januarju je bil London napaden 51 krat.

Zakaj in kako so izgubili domovino

Francosko letalsko poveljstvo je opominjalo svet, posebno Ameriko, o težkem položaju. Konec maja smo bili vojni dopisniki sprejeti pri treh letalskih generalih v Chantillyju. Pripovedovali so nam zanimive stvari o delovanju francoskega letalstva, vsi pa so zatrjevali, da je nemških letal desetkrat več. Kadar koli sem napisal to številko v svoje poročilo, mi ga je cenzor brisal.

Izvrstni letalci pa slabi stroji

Francoski letalci so bili izvrstni, toda njih letala so bila mnogo počasnejša od nemških. Loyska letala tipa »Morane« so imela malo izgledov proti nemškim »Messerschmidtom«; šele proti koncu vojne so prihajala ameriška letala v dovoljnem številu. Še manj letal pa je ostalo po nemškem bombardiranju 10. maja. Pri nemškem vkorakanju na Holandsko in v Belgijo so bila francoska letališča prvič bombardirana. Nemški letalci so natančno vedeli, kje so francoska letališča. Tega dne sem bil v Nancyju. Na bližnjem letališču Toul je bilo uničenih najmanj 10 letal in tako tudi verjetno povsod drugod. Od takrat naprej je bilo veliko napadov na francoska letališča, s katerih so potem tudi prestavljali letala, kar pa je povzročilo dezorganizacijo.

Velike težkoče pilotov

Neki letalski častnik v Chartresu mi je pripovedoval: »Kadar koli smo se selili na drugo letališče, in to je bilo vsaka dva do tri dni, nam je pomožno osebje moralo slediti z vlakom ali z avtomobili. Ker je bilo malo vlakov in ker so bile ceste bombardirane ali pa polne beguncev, je pomožno osebje prišlo za nami šele, ko smo odšli na novo letališče. Naše posadke, ki so že bile izčrpane zaradi dolgih poletov, so morale nakladati bombne, polniti bencin in opraviiti še polno drugega dela. Razen tega je več naših pilotov odskočilo na popolnoma zapuščeno ozemlje, ki so ga civilisti v begu zapustili. Več dni so potem potrebovali, da so prišli do svojih oporišč. Jaz na primer sem moral odskočiti po bombardiranju Montcorneta. Srečno smo pristali, toda tam nismo našli žive duše. Le krave so mirno muhile travo. Hodili smo nekaj ur po cesti skozi vasi, kjer ni bilo nikogar, ki nam bi pokazal pot ali pa nam posodil kolo. Končno smo našli neko vas, kjer je bil neki starec. Ta se je odločil, da ostane v vasi, tudi če bi prišli Nemci. Še nikoli nisem bil tako srečen, ko sem zagledal človeka, kakor to pot, kajti pokazal nam je, kje so kolesa in z njimi smo prišli na svoje oporišče prej, preden smo ga menjali.«

Pri eskadrilji bombnikov

Protij koncu maja sem se v Nangisu sprijateljil s polkovnikom Françoisom, poveljnikom nočne bombne eskadrilje. Pokazal mi je zemljevide, ki jih je imel pribite na steni in na katerih je bila zaznamovana vsakodnevna pozicija nemških čet. Vsak večer je bila nova nemška črta vrisana, stara pa izbrisana. Okoli 6. zvečer so prihajala povelja za nočne operacije. Bila so kratka in jasna. Naznačevala so objekte, ki jih je treba bombardirati, pot, število in težo bomb ter točke, ki naj jih izvidnik opaža. Ko smo studirali zemljevide, mi je prišlo na misel, da bi lahko napisal izvrstno poročilo, če bi me vzeli s seboj na bombnem letalu. Vedel pa sem, da bo to le s težavo dosegljivo, ker je bilo strogo prepovedano prevažati novinarje z letali pri bombnih ali lovskih poletih. Vprašal sem polkovnika:

»Ali grem lahko nočoj zraven?«

»Zakaj pa ne«, je odgovoril.

Šel sem k svojemu avtomobilu, da vzamem steklenico konjaka, kajti smatral sem, da je ta uspeh treba proslaviti. Edini novinar bom, ki bom prisostvoval bombardiranju nemških pozicij. Taylor Henry od »Associated Pressa« je bil z menoj, toda ni hotel leteti, ker je menil, da bi lahko nastale situosti, če bi kot Amerikan letel s francoskim letalom nad nemškimi črtami

(Dolje)

Kako se bo Velika Britanija branila pred invazijo

Na otokih so tri večje armijske skupine in dvanajst samostojnih protiletalskih okrožij

Velika Britanija ima mimo močnih sil v zaledju dobre obalne utrdbe, ki varujejo vsa važnejša pristanišča; kjer v notranjosti teh utrob ni, tam je globoka mreža protiletalskih topov. Okrog Londona je izven tega cela zavesa barožnih balonov, ki jih je blizu pet tisoč, in s katerimi upravlja posadka 7000 mož.

Sistem obalne utrdbe je dopolnjen z močnimi obalnimi baterijami, kalibra do 30 cm, dalje z morskimi polji, protiletalskimi baterijami, aparati za prisluskovanje in reflektorji. Po izkušnjah na Holandskem in v Belgiji so Angleži svojo obalno obrambo izpopolnili še z vsemi sredstvi, ki so potrebna za obrambo pred invazijo. V globino 30 km so razvrščene najrazličnejše barikade, pasti za tanke, bunkerji, podzemna zaklonišča in strojniška gnezda.

Protiletalska obramba Anglije je razdeljena na 12 samostojnih okrožij. K tej spadajo še lokalne prostovoljne čete za boj proti padalcem in saboterjem, ki štejejo nad 400.000 mož.

Prva in glavna skrb angleške obrambe je, preprečiti sovražniku izkrcanje. Izkušnje na Norveškem so namreč pokazale, da je kasneje kaj težko pregnati sovražnika iz zemlje, če se je v njej že zasedel. Površina Anglije je v ostalem povoljna za obrambo. Štrme obale varujejo londonsko kotlino z juga in zahoda. Srečnja Anglija je hribovita in valovita. Wales je težko prehodna masiv. Škotska je vsa razjedena in presekana z globokimi fjordi. Zelo dobra in gosta železniška in cestna mreža pripomore k naglemu posredovanju na katerem koli delu otoka.

Na otoku ima Anglija blizu 1.200.000 mož dobro oborožene vojske, brez domovinske straže. Z njo vred je v pripravljenosti 3.500.000 do 4.000.000 mož. V tem ni všete moštvo vojne mornarice, ki je tudi budno na straži. Izmed 40 elitnih divizij, med katerimi so tudi motorizirane, so se mnoge že borile v Flandriji. Mimo teh so še zavezniške čete Poljakov, Francozov, Norvežanov in Holandcev. Svoje oborožene sile Anglija gotovo ne bo raztegnila po 900 km dolgem obrambnem pasu, nego jih bo držala v treh večjih armijskih skupinah.

Obrambni potencial Velike Britanije terja tedaj od napadalca ogromne človeške sile, če se hoče izkrcati. Posebno še, če računamo, da terja vsak vojak, ki bo šel preko morja, zase najmanj eno tono materiala, če hoče uspeti po izkrcanju. Važna je tudi nadaljnja zagotovitev zvez z bazami za dovoz. Kako naj se vse to posreči, bo pokazal invazijski poizkus, ki bo vsekakor eden največjih podvigov v zgodovini vojn.

Ponesrečena invazija in kompromisni mir

V francoskem listu »Gringoire« je napisal Raymond Recouly članek, v katerem pravi, da je težko premagati Anglijo z blokado. Na vsak način je tako težko doseči naglo odločitev. Hipoteze o bliskovitem napadu na otok ne smemo zavreči. Francoske fronte tudi ni bilo lahko prebiti in če bi kdo dejal Francozom lani v aprilu, da bodo Nemci s svojimi tanki tik po predoru dospeli do Laôna in Kanala, bi jim nihče ne verjel. Če bi Nemci zasedli angleško otočje, bi bilo to gotovo odločilno za vojno. Po zas

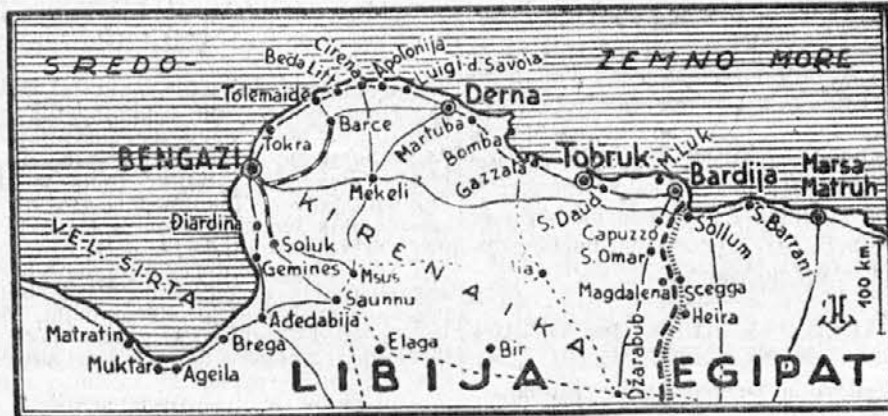
sedbi prestolnice in matice bi imeli lahko Angleži le še šibke nade na nadaljnji uspeh. Če pa nemška ofenziva na otoke izpade, so lahko primeri, da obe stranki skleneta kompromisni mir, kar bi ne bilo prvič v zgodovini vojn.

Mnogi so mnenja, da bi v tem primeru morala plačati Francija hude posledice. Vendar bi tak mir ne škodil republiki. Skrbeti bi sicer morala, da si z lastnimi silami pomaga na noge, postala bi pa nadalje spet sila Evrope s položajem, kakor ji gre.

Senzacija z ameriškim pritlikavimi rušilci

Ameriška mornarica je zgradila nov tip ladij, majhne oklepne čolne, ki bite z brzino 80 km na uro po morju ter napadajo sovražnika s torpedi, globinskimi bombami in topovi. Ti »Moskito-čolne«, ki so najnevarnejše orožje v pomorski vojni, so dolgi 21 m, ne segajo globoko v vodo, zato jih sovražni torpeda ne more zadeti. Preko minskih polj plovejo

brez nevarnosti. So to najmodernejši rušilci, močnejše oboroženi, kakor so bile pred 30 leti majhne križarke. Čolni imajo s seboj aparate za stvarjanje umetne megle. V manj kakor 15 sekundah se čoln lahko obrne in že drvi v nasprotni smeri, v teku 8 sekund poveča hitrost od 8 na 40 vozlov, v treh sekundah jo spet zmanjša na tri vozle. Bombardira-

Dunajska kuhinja in „politična“ potovanja

Beograjska »Politika« prinaša med drugim: »Bolgarski poslanik v Berlinu, Draganov je zanimal vse vesti, ki so hotele vedeti, da je šel prof. Filov iz političnih razlogov na Dunaj. Obiskal je tam le specialista prof. Epingerja, ki je predlagal pacientu zanimivo diagnozo. Filov, ki bo leha na jetrih, naj se namreč po tem receptu zdravi. Zdravnik je povabil gospo Filovo v kuhinjo, kjer prireja hrano za njegove paciente. Prosil jo je, naj skrbno gleda, kako se kuha, ker je takšnim bolnikom navadno treba le premenjati hrano. Prav tako ji je pokazal konserviranje hrane za na jetrih bolnim. Ga. Filova je ostala nekaj časa v kuhinji in ko se je seznanila z recepti, je odšla še v zdravniškovo pekarijo ter si ogledala, kako se pripravljajo kruh za takšne bolnike. Ko se je opremila z dovoljnimi recepti, je prof. Epinger povedel gospo k soprogu in mu dejal: — Zdaj, mislim, smo gotovi. Tu imate zdravnika, ki vas bo dalje zdravil...«

Italijani v Afriki

Pred kratkim smo čitali Churchillov poziv Italiji, naj bi svoje družine še pravočasno odselili iz Abesinije.

Preseljevanje Italijanov v Afriko je posebej podpiral maršal Balbo. Ta je samo 1928 naselil v Libiji iz najgostejše obljudenih krajev Italije 20.000 ljudi. Število družin, ki so se selile iz Italije v Afriko, je znašalo:

Leto	Število družin	Skupno ljudi
1930	189	1.227
1931	167	1.102
1932	192	1.328
1933	416	3.586
1934	452	3.675
1935	163	1.281
1936	122	959
1937	239	1.556
1938	1902	15.518
1939	1500	12.500
skupaj		5442 42.732

Sistematično naseljevanje v Libijo se je začelo tedaj šele v zadnjih letih pred sedanjo vojno. V Abesiniji je bilo konec leta 1939 blizu 2000 italijanskih kmečkih rodbin. Mnogo pa je bilo tam do zadnjega časa delavstva pri cestnih in javnih delih. Skupno računajo, da je bilo še lani v Abesiniji blizu 250.000 Italijanov, v čemer ni všete vojaštvo. Od mest ima največjo število italijanskih priselencev Asmara, kjer je 50.730 ljudi; iz Italije. V Adis Abebi je 38.882 priseljenih Italijanov.

Kultura

Premiera Nušičeve „Sumljive osebe“

Pred svojim odhodom v Skoplje, kjer bo deloval v ostali polovici letošnje sezone, nam je postavil režiser g. Vladimir Skrbinšek na oder Nušičevo komedijo »Sumljiva oseba«. Kakor v vseh svojih odskih delih, biva veliki pokojni srbski komediograf Branislav Nušič tudi v tej komediji srbsko javno, v prvi vrsti politično in državnoupravno življenje. Tokrat v Srbiji Obrenovićev. Z neizprosno brezpogojno odkritosrčnostjo je postavil na oder sreskega kapetana (policijsko-političnega načelnika okraja) Jerotijo Pantića in celokupno uradništvo ter ostale osebe tega urada, skupaj z zasebnim načelnikovim življenjem in njegovo družino. Vsi ti ljudje, ki pojmujejo samovoljno svoj položaj in svoje naloge, so dobro karakterizirani, čeprav gre ta karakterizacija večsah že v karikaturu, kakor je pri Nušiču po večini navada.

Režiser g. Skrbinšek je hotel s svojo režijo poudariti prav to karakterizacijo, obenem s karakterizacijo okolja in splošnih razmer, v katerih in zaradi katerih je komedija nastala. Pri tem se je moral boriti z vsemi tistimi težkočami, ki nastajajo vedno pri slovenskih uprizoritvah Nušičevih komedij, ki ne slone samo na dogajanju in karakterizaciji oseb, ampak tudi v veliki meri na srbski frazeologiji, ki je v slovenščino ni mogoče prevesti. Pri tem je vendarle ustvaril večino tistega, kar je mogoče doseči, in »Sumljiva oseba« je dosegla pri premieri v soboto zvečer v našem, mariborskem gledališču lep uspeh. Ta uspeh gre tudi na račun preproste, realistične, a skrbne režijske postavitve in inscenacije.

Glavna teža predstave je tokrat ležala na g. Danilu Gorinšku, ki je ustvarjal Jerotijo Pantića. Zamislil si ga je za zunanosti in maski posrečeno. Prav tako mu je dal tudi igralsko vso listo karakterizacijo, ki nam ga je lahko prepričljivo približala. Gorinšek je znova pokazal, da je dober interpret Nušiča. Karakterno izvrstno figuro je ustvaril dalje g. Milan Košič v pisarju Ziki. Pokazal se nam je tokrat deloma s povsem nove strani in šteje Ziko po pravici lahko med svoje

najboljše odrske ustvaritve. Tretji v tej glavni trojici, pisar Viča, je našel v g. Justu Košuti prav tako oblikovalca, ki mu je znal vdihniti potrebne lastnosti. V vlogi pisarja Milisava, ki je sicer bolj pasivnega značaja, je prav dobro uspel g. Lj. Črnobori. Nad vse originalno je postavil g. Franjo Blaž svojega praktičanta Taso. G. Blaž se sploh vedno bolj razvija v smeri igralca takih ostro orisanih karakternih vlog. Drugi tak original je g. Rađa Nakrsta gazda Miladin, prvi reprezentant »naroda«. Zelo dobro pogodena sta »sreski špijon« g. Antona Harastovića in pandur g. Danila Turka, a v ostalo družbo sta se s popolnim uspehom včlenila tudi g. Stanko Ledinek kot Djoka in g. Milan Venišnik kot gazda Spasa, čeprav sta njuni vloge bolj pasivnega značaja. Poleg gospodov sta nastopili še ga. Mileva Zakrajškova kot kapetanova žena Andja in ga. Rasberger-Verdonikova kot hči Marica. Obe sta ustvarili vsaka svoj dovršen lik matere, odnosno hčere in tako s svoje strani obilo doprinesli do celotnega uspeha.

Gledališče je bilo pri premieri polno in kontakti med odrod in občinstvom je bil najboljši.

k Nov srednješkolski list. Pred dnevi je izšla prva številka »Srednješolca«, novega mladinskega lista, ki ga je namenila izdajati ali vsaj pisati slovenska srednješkolska mladina sama. Uvodu, kjer dijaški uredniški odbor sporoča bralcem, da v stolpcih njihovega lista ne bo prostora za modrovanje, temveč za preprosti pomenek o srednješkolskem življenju, delu in potrebah, sledijo leposlojni prispevki (Ivan Ribič: Grbavec, Tone Majdič: Otroci iz Podgozda, Knapov Matevž: Dekleta itd.) poleg katerih je treba omeniti predvsem tudi članek o nameravani anketi iz življenja slovenskega srednješolca. — Listu, ki ga daje »na svetlo« slovenska srednješkolska mladina s pomočjo svojih profesorjev (za upravo odg. prof. Venceslav Copič, Ljubljana, Copova ul. 21-I.) je želeli le čim večjega razmaha!

nje iz zraka jim ne more do živega. Flo-lilje teh »Moskitov« so že spravili v promet, podobne ima že Anglija. Zda bo dobila še popolnejše, piše »Der Bund«.

Za pokojnega Metaxasa je žrtvovala ena izmed njegovih hčera svojo kri. Transfuzija pa ni pomagala. Z Dunaja je bil poklican specialist dr. Eckner. Grško vojno letalo ga je prepeljalo iz Beograda v Atene, prišel je pa prepozno.

Kazen dveh milijonov frankov je naložila nemška okupacijska oblast mestu Bordeauxu, ker so meščani napadli nemškega vojaka pri izvrševanju njegovih nalog. Kazen je morala biti takoj izplačana, piše »Neue Zürcher Zeitung«.

1012 spahijev s 747 konji je že dospelo iz ujetniškega taborišča v Švici v Francijo.

„Ruski komunizem ni naš brat“

»Vemo, da je med nami peščica ljudi, ki deluje proti občin narodnim interesom, ki je pod tujim vodstvom in se prizadeva za tujimi cilji. Vsem tem elementom napovedujemo vojno ter hočemo močne roke, ki bo pregnala elemente anarhije in prevrata iz našega javnega življenja. Ruski narod je naš bratski slovanski narod, toda, ruski komunizem ni naš brat. Mi smo in hočemo biti dobri Jugoslavoani, hočemo delati za dobro kralja, naroda in naše velike in močne države Jugoslavije. Mi nočemo biti ono, kar je zrasko na tujih tleh«, je dejal minister dr. Kulovec na zborovanju v Celju. »Slovenec« pa dostavlja v uvodniku naslednji komentar: »Z levičarstvom in komunizmom ne poznamo izmirjenja. Komunizem in miselni boljševizem, ki ga danes širijo med ljudstvo od tujine plačani agenti, gosposki sinovi, ki so se preobdli belega kruha, in falirani studentje, ki iz dolgočasia in objestnosti iščejo skrajnosti gesel in krilatice, je kuga moderne družbe. Komunistični agenti neprestano groze, kako bodo vse pobesili in postrelili, ko pride »njihov čas«. Družba je opravičena, ako se pred njimi brani. Ne mislimo pa, da bi jih bilo treba pobijati. Dovolj bo, ako družba te izgubljene ljudi prisili k poštenemu in resničnemu delu. Delo je že marsikoga ozdravilo bolnih fantazij, in ga spet postavilo na trdna tla življenjske resničnosti. Čim si bodo naši komunisti s poštenim delom služili svoj kruh, namesto da lenobno posedajo po kavarnah, debatirajo po klubih in razširjajo tajne boljševiške proklamacije med ljudstvo, pa bodo že bliže stvarnosti in bo vsak na pol ozdravljen privida o komunističnem paradižu na zemlji.«

Za velike in resne položaje ozke strankarske vlade ne zadoščajo. Tudi ne za stare politično zrele družbe, ki so bile navajene, da se obči interes zajednice, interes države razlikuje od interesa stranke. Posebno ne pri nas, kjer se to razlikovanje sploh ne izvaja, ali pa zelo težko in izjemoma, (»Napred«.)

Narod, ki živi od danes do jutri

Zelo slabo spričevalo si dajejo sebi in kaj slabe izgleda za bodočnost si napravljajo oni narodi, ki stavlajo svojo splošno stvar v službo predhodnih idej domačega ali zunanega strankarsko-političnega položaja. Tako žive od danes do jutri, menjavajoč svoj splošni politični kurz, brez potrebne povezanosti. Začnejo tedaj, ko bi morali nadaljevati, menjajo staro z novim, pa slabšim. Zaradi predhodnega političnega manevra, na ljubo trenutno močnega soseda in po diktatu vladajoče strankarske ideologije, po želji nekega oblastneža napravljajo obširne operacije v gospodarski, socialni, politični, kulturni in verski organizaciji. Splošno narodna stvar pa terja, da je vselej neodvisna od strank in organizacij. Zato narod ne more živeti od danes do jutri, zato tudi ne sme dopustiti, da se nad njim stvarjajo razni eksperimenti, ki so danes aktualni jutri že ne več. Načelna, ki vodijo narod, morajo biti trajnejša od ljudi in ideologij strank. (»Jugoslavenska Pošta«.)

Gospodarske vesti

Pogoji in ovire naše kmetijske proizvodnje

ter prizadevanja za evropsko žitno avtarkijo

V zadnjem času pri nas mnogo govori o intenzifikaciji agrarne proizvodnje posebno v zvezi z ugotovitvami nemških strokovnjakov, ki računajo, da bi se mogla z intenzifikacijo agrarne proizvodnje v jugovzhodnih državah rešiti vprašanje žitne avtarkije, ki jo skuša doseči nemško gospodarstvo. Tudi na tem mestu smo se že večkrat dotaknili vprašanja zvišanja naše agrarne proizvodnje, ki je gotovo možno in tudi nujno. Vendar pa ne bi bilo dobro, če bi se vdajali po takih letih skoraj neodpustljive brezbriznosti prevelikemu optimizmu in utvaram. Zato bo prav, če slišimo tudi drugo plat, ne zato, da bi držali roke križem, temveč da bi delo pravilno usmerili. Milan Novaković je napisal v »Politiki« zamimiv članek, kjer opozarja na dejstvo, da smo mi v predelu, kjer je vpliv klime na pridelok žitaric večji od vpliva, ki ga lahko ima človek. To velja predvsem za pšenico, oves in nekoliko manj za koruzo. Pri nas je zato pridelok pšenice včasih dvakrat večji, kot je bil prejšnje leto, tudi v najboljših letinah pa ni tako velik, kot je na pr. na severu. Tako v Evropi, kot v Ameriki, je pridelok na ha vedno manjši, čim bolj proti jugu gremo: v Jugoslaviji in Italiji povprečno na leto 11 mtc, na Češkem 16, na Švedskem 20, na Danskem 27, na Nizozemskem 28 mtc. Prav tako v Argentini 9 mtc, v USA 10 mtc, v Kanadi pa 12.

Jugoslavija ima večji povprečni letni pridelok pšenice kot USA. Večji je tudi pridelok v Kanadi, dasi tudi tam gotovo ne obdelujejo zemlje bolje od USA. Pri nas posevke pritisne kmalu pomladanska vročina in suša, zato prehitro dozore ter imajo premalo časa, da bi klasje dozorelo ter dala mnogo in dobro razvitega semena. Na severu in severozapadu ni takih klimatskih nasprotij in je vegetacijska perioda daljša kot pri nas, kar je posledica tople golfske struje. Zato so proti severu plodnejše pšenične vrste, dasi so slabše notranje kvalitete, Nobena takih plodnih vrst pšenice pri nas ne uspeva.

Koruzo pa je rastišna naših predelov. Pri nas jo tudi odlično obdelujejo in ji dobro gnoje. Umetna gnojila za pšenico in koruzo pri nas malo uporabljajo. Umetna gnojila v toplih in suhih klimah nimajo takega učinka, kot ga imajo vedno višje proti severu. V zelo vročem in suhem letu lahko imajo celo negativen rezultat. Vendar je njihova uporaba rastla in padala s cenami pšenice. Koruzo se slišo odziva umetnim gnojilom. Povečano na-

laganje kapitala in dela v poljedelstvo je mogoče samo z dviganjem cen proizvodov in to dviganje cen mora biti tem večje, čim neugodnejši so prirodni pogoji proizvodnje. Presežki v proizvodnji, doseženi tako preko določene normale, bi bili nerentabilni in bi bilo bolje, če bi jih kupili, kot pa proizvajali. Kljub temu se bo s splošnim napredkom povečal tudi pridelok, toda z vsakim dnem rasejo tudi naše domače potrebe zaradi naraščanja prebivalstva in zaradi povečanja standarda. Velik del prebivalstva ne je pšeničnega kruha niti tedaj, ko pšenico izvažamo. Zato bi bilo prikladneje, da bi

Cene ržene moke ne smejo biti višje kot za pšenično moko

Referat za kontrolo cen pri banski upravi ugotavlja, da se je v trgovini pojavila ržena in sorzična moka po znatno višjih cenah, kakor so določene za pšenično in krušno moko. To moko kupujejo po večini v okrajih Murska Sobotina in Doinja Lendava, kjer se nudijo za rženo in sorzično moko cene, ki so daleč višje od predpisanih cen za pšenično moko. Tudi za pšenico in rž se plačujejo v teh okrajih cene, ki so nedopustno visoke. Glede na to opozarja referat za kontrolo cen trgovine z mlevskimi izdelki, da so moke vseh vrst, torej tudi ržene in

demski strokovnjaki, ki iščejo rešitev gospodarske avtarkije v jugovzhodni Evropi, to raje poiškali doma s povečanjem proizvodnje od sedanjih 18 mtc na nizozemsko ali dansko povprečje od 27—28 mtc ali vsaj na belgijsko od 25 mtc po ha. Tako bi na predvojni s pšenico in ržjo zasejani površini, ki je znašala 8.000.000 ha povečali proizvodnjo za 800.000 vagonov, več kot znaša uvoz krušnih žit v Nemčijo. Tam bi laže dosegli uspeh zaradi večje stabilnosti pridelka, posebno ker imajo danes na razpolago prav tako površino, kot jo imajo vse štiri jugovzhodne države skupno.

porzične, v kolikor gre za prodajo na debelo, pod kontrolo cen. Trgovci, ki to moko kupujejo, morajo zaprositi za odobritev cene pri banski upravi, ki pa načelno ne bo odobrvala za rženo ali sorzično moko višjih cen, kakor za pšenično moko. Proti trgovcem in zadrugam, ki bi prodajali od dneva te objave na debelo rženo ali sorzično moko brez odobritev po višjih cenah, kakor so določene za krušno pšenično moko, bo uveljavljen kazenski postopek po uredbi o kontroli cen.

SOVJETSKI TRGOVINSKI DELEGAT ZOPET V SLOVENIJI

Že v soboto smo poročali, da se je mudil v Celju in v Zalcu zastopnik sovjetskega trgovinskega predstavništva g. Aleksej K. Sokolov, ravnatelj importnega odseka trgovinskega predstavništva SSSR v Jugoslaviji. Gospod Sokolov se je ponovno vrnil v Zalec, kjer je nakupil velike količine hmelja, ki bo poslan v Sovjetsko zvezo. Zaključene pa bodo še nove kupčije. To bo največja partija, dosedaj prodanega hmelja.

ZAHTEVE JAVNIH IN DRŽAVNIH NAMEŠČENCEV

Zvišanje plač sorazmerno z dragotino

V Zagrebu je bil sestanek zastopnikov vseh organizacij, včlanjenih v odbor javnih nameščencev v Zagrebu, v katerem je zastopanih 18 državnih in banovinskih organizacij. Soglasno so zavzeli stališče glede podvzetih ukrepov za preskrbo državnih in javnih uradnikov s sedmimi vrstami življenjskih potrebščin

po nekoliko nižjih cenah. Taka preskrba ne bi uspela, če se prejemki ne bodo dvignili sorazmerno s cenami življenjskih potrebščin in ostalih potreb. Zato odbor takih akcij ne bo podpiral. (Po Jut. listu)

g Maksimalno štednjo napovedujejo tudi pri izrednih državnih izdatkih. Finančno ministristvo hoče v novem budžetu uvesti največjo štednjo, da bi razbremenilo Narodno banko, ki je edini upnik izrednih državnih potreb. Tako hoče zmanjšati denarni obtok ter najti vire za kritje izrednih državnih izdatkov.

g Nov sklad. Predpisana so navodila za upravljanje in razpolaganje z gotovino na posebnem računu po sklepu min. sveta št. 461 od 4. V. 1939. Iz sklada bodo izplačevali dopolnitve dotacij posebnim cestnim skladom, kriji stroške za nabavo plovilnih objektov in prevoznih sredstev, popravila, nabavo pogonskega materiala, v kolikor služi carinskim oblastem, nagrade osebam, ki služijo na teh sredstvih itd.

g Načrt uredbe o uvozu kemijskih in lekarniških proizvodov obsega 60 različnih predmetov.

g 23 milijard mark hranilnih vlog je vloženo v nemških bankah. Vlagatelj je 40 milijonov.

Drobne novice

n Kralj je bil bater devetemu sinu in enajstemu otroku občinskega dnevnicearja v Bijeljini Smaje Rustića. Otroku, ki je muslimanske vere, so dali ime Mehmed. Kralja je zastopal podpolkovnik Kopačin, sodelovala pa je tudi polkovna glasba.

n Oblak se je utrgal in voda je naredila ogromno škodo v bližini Prizrena. Voda je preplavila polja in podrla dva mostova, katerih nadomestitev bo stala nekaj milijonov din.

n Pesek iz Afrike je bil primešan snegu, ki je padal ob zadnji sneženi vihri v Beogradu. Sličen pojav so opazili tudi na Madžarskem. Barva snega je bila zato temnejša.

n Uhane nosijo sinovi — edinci v mnogih krajih Sumadije, da bi se na ta način razlikovali od ostalih mladeničev. Dekleta si namreč zaradi pomanjkanja zemlje najraje izbirajo edince.

n Proslave Gubčeve smrti bodo 9. I. m. po vseh Solah banovine Hrvatske. Z njimi v zvezi bo istočasno tudi proslava obletnice A. Radičeve smrti.

n Za narodno svetinjo hočejo proglasiti kmetje takozvani »Savin izvor« pri vasi Vrbovec v okolici Daruvara, katerega nastanek spravljajo v zvezo s Sv. Savom. »Savin izvor« ni zamrznil niti v najhujšem mrazu. Zanimivo je, da izvira v njem voda na zemljišču, ki je 2 m višje od potoka.

n Velik obrtniški dom bodo zgradili še letos v Petrinji.

n Meningitis so ponovno ugotovili v Vavrzdinu.

n Nov sanatorij za tuberkulozne nameravajo zgraditi na Kraljevici. Imel bo prostora za 400 bolnikov.

n Sahovski dom nameravajo zgraditi zagrebški šahisti. V njem bi imeli prostore vsi zagrebški šahisti, organizirani po svojih klubih.

n Prašiča s težo 250 kg, dolgega 2 m, visokega 85 cm, starega 2 in pol leti, je vzgojil Vekoslav Krieter v Kosovcu pri Novigradiškem. Prašič je angleške yorkširske pasme ter ni rejten.

Radio

Sreda, 5. februarja

Ljubljana: 12. simfonične slike (pl.); 13.02 plošče; 17.30 R. Wagner »Rienzi«, uvertura (pl.); 17.45 zvočna igra; 19.40 »Obisk pri severnih Slovanih« (pl.); 20.15 prenos koncerta orkestralnega odseka Glasbene Matice v Mariboru. — Beograd: 12. koncert ruskega ork. in zborov; 17.25 havajski kvartet; 18. harmonika; 20. prenos opere iz gledališča. — Zagreb: 20.30 plesna gl.; 21.30 Zagrebški madrigalisti izvajajo slovensko zborovsko gl. — Praga: 16.25 P. I. Čajkovskega koncert za gosli in orkester; 18.25 in 19. zabavna gl.; 22.10 češka gl. — Sofija: 12.50, 19. 19.50 in 21.30 lahka in plesna gl. — Ankara: 20. lahka gl.; 23.45 plesna gl. — Anglija: 19.20 solisti; zabavna in plesna gl.; 20. večerni spored; 22.15 pisan koncert; 23.15 plesna gl. — Bernomünster: 17. Ro; 20.05 staroitalijanski terceti in madrigali. — Francija: 16.15 solisti; 17. zabavna gl. — Italija: 16.15 simfonični konc.; 18.40 zabavna gl.; 19.30 prenos opere iz milanske »Scale«. — Nemške postaje: 11.45 lahka gl.; 15. iz Wagnerjevih oper; 18.20 in 21.15 zabavni koncert.

W. E. BARTHELL:

ŽENA V DŽUNGLI

Ekstični roman iz INDIJE

V tiskil! V trpki tiskil! — Beata je uprla obraz v dlani. Ali ni vse, vse zgrešeno? ... Ah, kako smešno, kako prostaški je vendar svet! Davi ji je prinesla Mawasa številko »Times of India« — v časopisu je bila Beatina podoba in spodaj je bilo z velikimi črkami natiskano: »V žrehu džungle!«

Missis Beata Wilgard je našla sled za svojim otrokom!

»Tistih 12 lovcev je najbrž izklepetalo svojo pustolovščino. Časnik je dobil sporočilo o tem, vprašal in raziskal — in objavil vso zgodbo.

»Tej junaški materi bi morali postaviti spomenik«, je pisal list. »Missis Wilgard, jasnovidka«, je bil naslov nekega drugega članka. Beata se je okrenila od hejevolje. Njen pretresljiv doživljaj na skalah nad prepadom, najdba verižice, njena vizija, vse to so izumetničeno in napihnjeno podali v časopisu. Lastništvo lista je vprašalo nekega znanstvenika o možnostih jasnovidstva. List je prinesel primer, pojasnjeval »spiritistične, okultistične, teozofske, energetske teorije. Beata je postala velika senzacija.

Njen preprost, naraven duševni doživljaj so preleteli s tisočermi vprašanji. Vrgli so ga v javnost, ga secirali, opisovali

vali so Beatino zunanost in prinašali vedno znova njeno ime v zvezo s Henryjem Forrestom.

Globoko, proseče čustvo proti staremu Jamesu Wilgardu je vstalo v Beati. Kako ga mora žaliti to objavljanje njegove doživljaja! —

Beata ni več vzdržala. Nemir jo je dvignil. Njeni živci so bili razrvani — bila je bolna. In kaj potem, če resnično odpove? Če usahnejo njene moči popolnoma? — Ali je storila prav, da je odbila Henryja Forresta? Ali ne bi bila morala zaradi Agnes postati njegova žena, da bi tako mogla nadaljevati s svojim iskanjem? — Ne! Njegove poštene snubitve ni mogla sprejeti z enako poštenim čustvom. Če je bil kdaj zaživel v njej topel občutek zanj... zdaj je bil mrtev in hladen. Njeno življenje je veljalo samo ubogi Agnes.

»Mawasa!« je zamrmrala. Njena roka je komaj našla zvonec.

Indijka je prišla.

»Mawasa, na zrak moram — tu se še zadušim!«

»O, mem-sahib, takšna gneča je po ulicah. Nekaj ranjenih so že odbeljali v bolnišnico, tako burno je zunaj!«

»Poizkusiva priti tja na obalo — jaz

39

moram ven!«

Zaman se je trudila Mawasa, da bi jo obdržala doma.

»Ti nisi pri moči, mem-sahib — ne počutiš se dobro.«

Beata ni poslušala. Mawasa je utogala in jo peljala na ulico.

Čim bolj sta se oddaljevali od hotela, tem bolj je naraščalo drenjanje. Morje človeških glav je valovalo nad trgi — visoki turbani, fesi, evropski klobuki, šali Hindov, pajčolan mohamedank, pariški modeli na angleških damskih glavah. Oglušujoči hrup, divji nemir je kipel iz množice. Vedno znova se je glasil klic: Mahatma!

Množica je silila proti nekemu cilju. Nепrestano se je gibala. Glave, noge, roke, telesa — vse se je drenjalo, vse je kričalo, vse rjavelo.

»Mahatma!«

Razburjenje gigantske človeške množice se je dojmilo Beate. Drenjala se je z ostalimi naprej. Njene oči so se iskriale, Mawasino plaho ugovarjanje se je izgubljalo v hrumenju — v gneči bi se bila skoro izgubila.

Pred njimi se pojavi trg. Iz drugih ulic so drli vanj novi tokovi ljudi.

Tu so se kopičili valovi, sem so se izlivale kakor v neko morje brezštevilne glave. Množica je valovala in se pregibala, zmešnjava človeških teles, nezasišana zmešnjava glasov, klicev, vreščecih krikov.

Kaplja v kipečem morju: Beata.

Omamljena od omame množice. Brez cilja, brez odpora. Sproščena vsega, kar je ležalo za njo. Zapah po znojni množici, romarjev in beračev ji je stopilo v glavo. Njen obraz je žarel. Njene roke so drhtele. — Mrzlca se je prijemlje, si je mislila Mawasa, ki se je nemo in plašno oklepala obleke svoje gospodarice. Od časa do časa je Beata govtala, njeno grlo je bilo suho, koža njenih ustnic razpokana in groba. Nič več ni vedela, da velja to navdušenje ljudstva Mahatmi. Utvarjala si je, da se klic, ki je odmeval nad strehami božjega mesta, glasi: Agnes. In nenadoma zakriči tudi ona z ostalimi, zakriči glasno, rezko, razvneto: »Agnes!«

Vedno dalje jo je nosilo kipeče morje. Kakor da jo nosi neka nevidna sila proti središču. Vedno globlje je ticala v množici. Lasje so se ji zmrišili in neurejeno padali po plečih. Obleka se ji je raztrgala. Ljudje so drhteli, vzdihovali, hrkali.

Zdaj je Beata spoznala, kje je. Tam zgoraj je poslopje poleg vrta; to je serail Khusru... brezplačno zavetišče za popotne...

Pred hišo je zrasel iz morja valujoče množice turbanov, fesov, klobukov, ovčev, tenčic mož — počasi, kakor da bi ga porajala volja neštetihi okoli njega. Zadonel je mogočen krik iz stotisočih hrupavih grl — bilo je, kakor da trepeta ozračje od podzemeljskega bobnenja.

Mož na stopnici seraila — pravkar te ga moža še ni bilo tam

Novice

Umrljivost dojenčkov v ptujskem okraju

Življenjska bilanca petnajstih let po vojni dokazuje, da število Slovencev razmeroma racionalno narašča, tako da naravni prirašček ni posledica velikega števila rojstev pri visokem številu smrti. Najnegativnejšo sliko v tem smislu daje ptujski okraj. V tem okraju se je rod- nost znižala v manjši meri kot sicer v Sloveniji, zvišala pa se je tudi umrljivost. Z ozirom na umrljivost dojenčkov, ki se je pri nas v povojnih letih popravila, stoji danes najslabše ptujski okraj.

K starim bolezenskim nadlogam se je pridružilo novo poslabšanje na prav tistih področjih zdravstvenega skrbstva, kjer so bili doseženi v Sloveniji najznatnejši uspehi. Upravičeno smatrajo ptujski okraj za okraj z najnižjim zdravstvenim standardom v Sloveniji. V tem predelu so se strnile v karakteristično bolezensko sliko skoraj vse posamezne komponente, ki igrajo najvažnejšo vlogo v problemu umrljivosti dojenčkov.

V Haložah, kjer marsikdaj stradajo, je umrljivost dojenčkov nižja kakor na bo-

gatejšem Polju. V predvojnih letih je bila umrljivost dojenčkov v Haložah 17%, na Ptujskem polju pa 20,3%. Umrljivost dojenčkov je visoka zahodno od Ptuja in okoli Sv. Marka na vzhodnem Dravskem polju, to je tam, kjer je Polje najširše in najbolj izrazito. Nizka umrljivost dojenčkov med Ormožem in Središčem ne bo presenetila nikogar, kdor pozna tamkajšnje napredne kraje, ki leže vsi na samem robu ali tik ob vznožju Slovenskih gor. V Haložah se je umrljivost dojenčkov v času od prvih povojnih let pa do prvih let zadnje gospodarske kri-

ze popravila. Umrljivost v Haložah je večja v predelih, kjer je odstotek tuje zemljiške posesti večji, kjer je naseljenost na kv. km manjša in kjer prevladajo kočarji nad posestniki.

V Slovenskih gorah se je umrljivost dojenčkov poslabšala predvsem v dveh okoliših (Pesniška dolina in Jeruzalemske gorice), kjer je večinoma vinogradniška zemlja, s katere poberejo najbogatejše dohodke tuji zemljiški lastniki — pišeta dr. Fedor Mikšič in dr. Bračko Šalamun v zadnjem »Zdravniškem vestniku«.

Za mladino gorskega kmeta

Začasna državna uprava v Črni je darovala za mladino siromašnega gorskega kmeta šol, kuhinj in na področju občin pridobiteljic razlaščenih gozdov gozdne uprave Črna in revirja Plešič 23.000 din, in sicer šolam v občini Črna, Koprivna, Podpeca, Javorje in Tolsti vrh skupaj 8.000 din, ljudski in meščanski šoli v me-

žiški občini 4.000 din, v občini Prevalje 3.000 din, v šentlovenski občini 2.000 din in šolam v seliški občini 6000 din. S tem je darovateljica poskrbela za našo revno kmečko mladino, ki mora v teh krajih hoditi v šolo iz več ur oddaljenih goratih predelov.

Strela ga je ubila sredi zime

ZARADI STRELE POPOKALI ZIDOVI — VEČ OSEB NEVARNO RANJENIH

Nad Šibenikom je divjala na Svečnico huda ura, z gromom in treskom. Med viharjem je udarjala strela kakor sredi poletja. V dahmatinski vasi Podglavici je strela udarila v hišo posestnika Mata Živkovića in na mestu ubila 13 letnega sina Antona. Oče, mati in dva druga sina so dobili zelo hude opekline. Zaradi strele so popokali zidovi in vsa hiša

se je stresla. Vest o nenavadni nesreči se je hitro razširila po okolici. Ljudje so prihajali kropiti nesrečnega dečka in tolažit hudo prizadeto družino, ki se je morala zateči v šibeniško bolnišnico. Takšnega divjanja strele sredi zime domačini sploh ne pomnijo in si ga ljudje po svoje razlagajo.

Ban za teden zimske pomoči

V soboto zvečer je govoril v ljubljanskem radiu ban g. dr. Natlačen o tednu zimske pomoči. V svojem govoru je opisal vse važnejše probleme preskrbe naše prehrane in pomoči revnejšim slojem. Pozival je zlasti premožnejše kroge, in- duštrije, trgovce in bančnike, naj pomagajo po svojih močeh in po svoji vesti siromakom zlasti v tednu zimske pomoči. Naj bi ne bilo nikogar, ki bi v tem tednu ne daroval vsaj dinarja za svojega sotrpina.

SNEŽNI METEŽI V JUŽNI SRBIJI

Zadnje dni je zapadel tudi v Južni Srbiji visok sneg. Snežni viharji močno ovirajo železniški in cestni promet. Zvečer med Tetovim in Skopljem so prekinitvene, ker je ponekod do 1 m visok sneg.

Celje

c Teden zimske pomoči je. Ne odklanjajte nabiralec, darujte vsak po svoji moči!

c Premesčen je v Srbijo poveljnik celjske orožniške čete kapetan Artur Svetlič. Za novega poveljnika je imenovan kapetan Danilo Koprivica.

c Legija koroških borcev, krajevna organizacija Celje, vabi člane na občni zbor, ki bo v nedeljo, 9. t. m., ob 9. dopoldne, v hotelu »Evropa« v Celju.

c Male oglase sprejema uprava »Večernika« v Celju, Prešernova ulica 3. Sprejemajo se tudi novi naročniki.

c Aretiran je bil 19 letni trg. pomočnik brez posla Adolf K. iz Nove cerkve. Na vesti ima več tatvin koles. Oddan je bil sodišču.

c Kronika nesreč. Rebra si je zlomila pri padcu 48 letna Uršula Pivec iz Loke pri Zussu. — Pri smučanju si je zlomil rebra in roko 30 letni trg. pomočnik Rupert Pirher iz Celja. — Drevo je padlo na 32 letnega hlapca Alojzija Skaličnega iz Tremerja pri Lašca kem in ga težko poškodovalo. — Hlod je padel na nogo in jo zlomil 35 letnemu hlapcu Ivanu Forstnerju iz Smartnega v Rožni dolini. — Pri padcu si je zlomil nogo 31 letni pos. sin Anton Cizej iz Sv. Petra v Sav. dol.

Ptu

p Občinstvo je z velikim zadovoljstvom sprejelo vest, da spet obratuje avtobus na haloški progi.

p Konji so se splašili. Nekemu vozniku iz Sel pri Ptuj se je pripetila huda nesreča. V opekarni v Rogoznici je ustavil konje pred skladovnico opeke in odšel. Medtem se je porušila opeka. Konji so se splašili in zdržali v neko jamo, kjer so obležali s polomljenim vozom. Oba konja sta poginila.

p Nesreča. Hlupič Milan, 7 leten deček iz Brega, je padel na razbito steklenico in si prerezal žile na roki

Ljubljana

a Angleški poslanik na našem dvoru Mr. Ronald Cambell je obiskal v spremstvu zagrebškega generalnega konzula Mr. Rappa Ljubljano. V spremstvu novega ljubljanskega angleškega konzula Pettitta je poslanik obiskal predstavnike civilnih in vojaških oblasti. Bil je tudi gost Angleškega društva v Ljubljani. Poln najlepših vtisov se je g. poslanik zvečer vrnil v Beograd.

a Ljubljansko sokolsko okrožje, ki šteje 16 društev in 5 čet ter je največje v Sloveniji, je imelo zborovanje v telovadnici Ljubljanskega Sokola ob veliki udeležbi članstva. Zborovanje je vodil načelnik Ljubljanskega Sokola dr. Pustisek, ki je razložil naloge okrožne organizacije v tekočem letu, ki jo čaka veliko dela zlasti s pripravo župnega zleta. Izvoljeno je bilo okrožno vodstvo z dr. Pustovškom na čelu, nato je bilo sklenjeno prirediti 2. marca okrožne tekme moškega članstva in naraščajca v srednjem in nižjem oddelku. Tekme bodo v dvorani Sokolskega doma na Taboru. Nadalje je bilo sklenjeno, naj se čimprej skliče zbor društvenih načelnikov pri župi, ki naj pripravi vse potrebno za župni zlet začetkom junija v Trnovem. Ta zlet naj bi bil temeljita priprava za zvezni zlet, ki bo letos v Beogradu.

Kino

* KINO UNION. Tel. 22-21. Danko Pišta. Muzikalni velefilm v gl. vl. Javor Pal.

* KINO SLOGA. Tel. 27-30. El gato. Jane Withers iz »Cigančka«. (Danes zadnjikrat).

* KINO MATICA. Tel. 22-41. Carovnik iz Oza. Glasbeni tehnikolor-film iz kraljestva pravljice. Judy Garland, Frank Morgan.

a Sinočni veliki koncert v korist zimske pomoči in hkrati v počastitev spomina pokojnega dr. Antona Korošca je bil ena izmed najslavnejših prireditev letošnje koncertne sezone. Ljubljanska filharmonija in zbor Glasbene Matice s sodelo-

VSA NAKAZILA IN VSE DOPISE ZARADI NAROČNINE NAJ DOPISNIKI POŠILJAJO UPRAVI »VEČERNIKA« TOČNO Z NASLOVOM PRAVEGA NAROČNIKA, NE PA Z NASLOVOM KOGA DRUGEGA, KER SICER LAHKO NASTANEJO PRI VPISOVANJU NETOČNOSTI IN PRI POŠILJANJU LISTA NELJUBE POMOTE.

vanjem solistov ljubljanske in beogradske opere sta pod vodstvom dirigenta Poliča izvajala Verdijev Rekviem, z dovršenostjo, ki je pokazala njune visoke umetniške kvalitete. Velika unionska dvorana je bila razprodana. Zbrano je bilo najodličnejše ljubljansko občinstvo, navzočni tudi minister dr. Kulovec, ban dr. Natlačen, predsednik mestne občine ljubljanske dr. Adlešič in predstavniki vseh civilnih in vojaških oblastev.

o Za doktorja ekonomsko-komercialne znanosti je promoviral v Zagrebu g. Mirko Pišbrovec.

o Iz sodne službe. Upokojen je višji pisarniški oficial pri okrajnem sodišču v Prevaljah Fran Ferjančič; za pisarniškega uradnika pri okrajnem sodišču v Konjicah pa je imenovan višji oficial Milan Vončina.

o V Zagorju je umrla 91 letna vdova Marjeta Primanova, ki je bila ena izmed najstarejših žena Posavja.

o Guštanj je imel te dni preračunsko občinsko sejo, na kateri je bil sprejet preračun, ki predvideva 687.924 din dohodkov in prav toliko izdatkov. Občinske doklade znašajo 128%.

o Trbovlje. V času od 26. januarja do 31. marca bo TPD polagala zaradi zastupljenja nezasčiten divjačine cyaminov strup v plazovju pod Beljem in na obronkih Bukove gore v oddaljenosti 400 m od hiš in 200 m od javnih poti. Opozorjamo, da je nevarno najdeno poginulo divjačino uživati in drugače uporabljati.

o Zdravniško službo razpisuje banska uprava za bolnišnico v Slovenjgradcu. Prošnje je treba poslati do 10. februarja.

Odbor za kulturne prireditve v Soboti

Zadnje gostovanje Mariborskega gledališča s Kozakovo »Lepo Vido« je pokazalo, kako so Sobočanci željni gledaliških iger, katere včasih prireja tudi Sokolsko društvo, ali ne more zadovoljiti kulturnih potreb. Sobotna sama ne more zaradi neprestanih spletkarjev usta-

Plačujte naročnino za »Večernik« brez opominov!

Opominjanje naročnikov za redno plačevanje naročnine povzroča razmeroma jako mnogo dela in stroškov. Odločili smo se, da tolike težave in izdatke radi nerednosti nekaterih naročnikov na vsak način odpravimo. Zato opozarjamo cenj. naročnike, da bomo v bodoče vsak opomin nerednim plačnikom naročnine zaračunali po din 10.— ter ta znesek pristeli zaostali naročnini. V današnjih časih ni drugače mogoče, že celo ne dnevnikar, ki je — brez pretiravanja — razmeroma najcenejši list na svetu.

Naročnino je treba praviloma plačevati vnaprej, najkasneje pa do 8. v mesecu za tekoči mesec. Točno plačevanje naročnine ni samo v interesu lista, marveč je tudi v prid naročnikom samim, ker je točno plačevanje naročnine pogoj za veljavnost zavarovanja za primere smrtne nezgode za din 10.000.—, za kateri znesek so samo redni plačniki naročnine za »VEČERNIK« zavarovani s posebno polico. Zato prosimo in pozivamo cenj. naročnike:

Plačujte naročnino za »VEČERNIK« brez opominov!

Uprava »VEČERNIKA«, Maribor, Kopališka 6.

o »Vzajemnost« v Trbovljah priredi v torek, 4. t. m., ob 18.30 prosvetni večer s pestrim programom.

o S soboške gimnazije je bil premesčen prof. Liška Janko ter dodeljen v Ptuj. Na njegovo mesto pa pride znani pisatelj Tone Šifer iz Ptuja.

o Prekmursko muzejsko društvo bo imelo občni zbor v nedeljo, 9. febr., ob 10. dop. v društveni sobi osnovne šole.

o Učiteljsko zborovanje za soboški okraj bo 8. t. m. v Sokolskem domu v Murski Soboti.

RESOLUCIJA SELNIŠKE PODRUŽNICE KMEČKE ZVEZE

Krajevni odbor Kmečke zveze v Seini- ci je v imenu obmejnega ljudstva predložil glavnemu odboru zveze in Kmetijskemu zbornici posebno resolucijo, ki se zavzema za večjo možnost nabave moke tudi srednjim in večjim kmetom. Poudarja, da je selniška občina in tudi ves kobanski okraj pasivnega značaja ter da nimajo niti največji posestniki več živil kot za 4 mesece. V občini je 4148 oseb, ki bi po nakaznicah morale prejeti za februar 15.730 kg moke. Občina pa je prejela izkaznice za 5.190 kg moke. To ni dovolj niti za 494 družin brez orne zemlje. Resolucija predlaga, da se zaradi izjemnih razmer dovoli letno posekati in prodati 50 m³ brez komisij ter se zavzema za razdelitev petroleja po številu prostorov, ki morajo biti razsvetljeni, ne po številu oseb. Omogoči naj se dobava breztrošarinskega cementsa. Banu je poslana posebna resolucija, ki slika položaj na Slemenu, kjer je letos toča vse pobila.

Pomorska bitka pri Lastovu

9 smrtnih žrtev bitke med italijanskim remorkerjem in tujo podmornico — Italijanski mornarji pokopani na Hvaru

Te dni se je razvila med italijanskim remorkerjem »Ursus« in neko tujo podmornico pri Lastovu bitka, v kateri je bil remorker zadet od topovskih strel in potopljen. Od posadke se je rešilo samo pet članov, ki so priplavali na našo obalo na Hvaru, a so kasneje umrli. Poškodbam je podlegel tudi častnik remorkerja. Morje je naplavilo pri svetilniku Pokojni dol še dve trupli italijanskih mornarjev, na obali Milve na Hvaru pa še šest trupel. V nedeljo so na Hvaru z vojaškimi častmi pokopali devet italijanskih mornarjev. Pri pogrebu je bil tudi zastopnik italijanske vlade, ki je izkazal

mornarjem zadnjo čast.

O tej pomorski bitki so znane še naslednje podrobnosti: Neka tuja podmornica je napadla italijanski remorker, ki je vlekel za seboj še oboroženo italijansko ladjo nosilnosti 100 rt. Čim je oddala podmornica topovske strele na remorker, so ladjo odvezali in valovi so jo zanesli na našo obalo na Hvaru. Pri življenju je ostal en sam mornar, ki je hudo ranjen. Obiskal ga je generalni konzul Italije v Splitu, kateremu je mornar pripovedoval o hudi pomorski bitki. Ranjenim mornarjem so naši ribiči prožili prvo pomoč, vendar so kmalu umrli. Na

hvarsko obalo je morje naplavilo več italijanskih čolnov. Eden izmed njih je bil prerešetan od strojniških izstrelkov. V njem sta bili dve trupli italijanskih mornarjev. Dognali so, da pripada ta čoln neki večji italijanski trgovinski ladji. V Luko Sumartin na Braču so se zatekli trije italijanski remorkerji s tovari, ki so se rešili v naše vode že v petek po bitki pri Lastovu. Neki remorker se je rešil v našo luko Bar, njegov tovor pa se je razbil na bližnjih čerih. Ni še ugotovljeno, če je bilo pri tem kaj človeških žrtev.

Zanimivosti

Ustava, ki jo je rodila nezadovoljnost

Madžarska magna charta, po kateri je ime o plemstvo pravico do oboroženega upora

Madžarska, s katero se naši odnošaji vedno bolj normalizirajo, je država, ki ima — razen Anglije — najstarejšo ustavo v Evropi. Zlata bula (bulla aurea) — tako se imenuje ta pisana ustava madžarska magna charta — vsebuje 31 sklepov državnega zbora iz leta 1222. Angličani so torej prehiteli Madžare le za 7 let. Zlata bula je bila izdana v 7 izvodih, ki pa so se porazgubili, ostal je le 1 overovljen prepis.

Zlato bulo so poklicale v življenje težke gospodarske in siabe politične razmere, ki so vladale na Madžarskem v začetku 13. stoletja. Za vlade Andreja II. (1205—35) je nezadovoljstvo doseglo tako mero da je bila država v razsuhu.

Vzroki nezadovoljstva so bili različni in številni. Veliko ogorčenje in nevoljo je izzvalo že to, da je žena Andreja Gertrud vse važne drž. službe izsilila za svoje rojake. T številni in nadležni tujci so uživali popolno zaščito dvora in njihovi samopašnosti ni bilo meje.

Zmedo in nezadovoljstvo je še stopnjevala samopašnost domačega visokega plemstva in iz tega izvirajoče težko socialno stanje kmečkega ljudstva. Ljudstvo je ječalo pod težo velikih in nepravilnih davkov in drugih dajatev. Da bi si kraj pridobil cholo visoko plemstvo, ki je preziralo njegovo oblast, jim je daroval ogromne komplekse zemlje. Na ta način

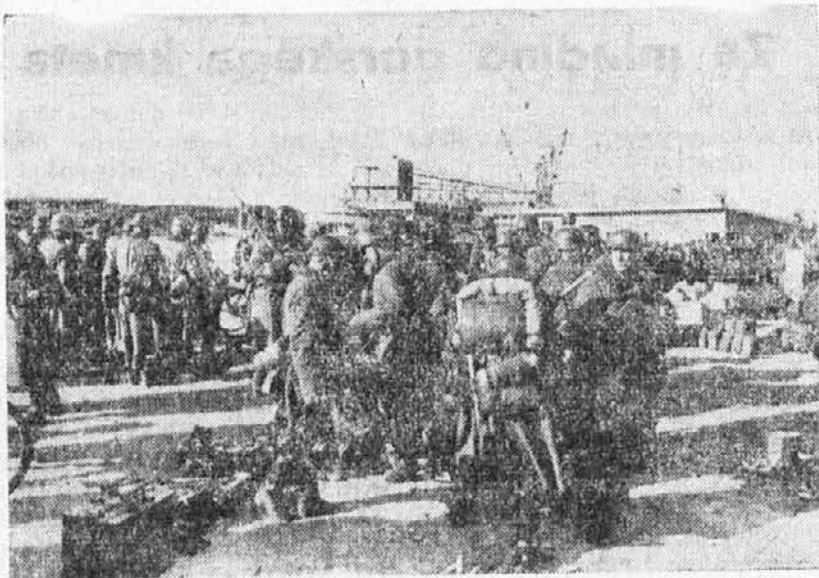
so se krčili dohodki države, kar je moral nadomestiti, spet kmečki človek.

V takih obupnih razmerah se je Andrej odločil, da bo izpolnil svojo dano objubo in vodil križarsko vojsko v Sveto deželo. Za tako akcijo pa je potreben denar. Tega pa kralj ni imel. Zato je dal v najem vsa državna samotrštva verižnikom, ki so znali dobro izkoristiti konjunkturo.

Dokler je Andrej II. hodil v Sveto deželo, so konjunkturisti in plemiči do dobrih izrabili priliko. Medtem, ko so oni suno obogateli, je prišlo kmečko ljudstvo na rob propada.

Ob vrnitvi iz Svete dežele je našel Andrej II. svojo državo v pravi anarhiji. Tedaj je pod pritiskom sina Bele in javnega mnenja ki mu je že grozilo s detronacijo

Čete, ki so jih pripeljala letala

Majhne bi bile rade velike, velike pa majhne

Teško je ustreči ljudem. Skoraj vedno pogrešamo to, česar nimamo. Na žalost nas je narava prikrojila po najrazličnejših merah. Nekaterim je dala par centimetrov več, nekaterim par centimetrov manj od tako zvane zlate sredine, ki si jo zamišljamo za vzor telesne višine. Može so se s tem v toliko bolj sprijaznili, ker si le majhni želijo, da bi bili večji, dočim je pri ženskah mnogo slabše: majhne bi bile rade velike, velike pa majhne ali vsaj manjše.

Vprašanje je v tem, katera je na boljšem oziroma katera je zadovoljnejša: majhna ali velika. Vzemimo na primer žensko, ki meri v višino svojih 180 cm. Ta ne more razumeti, kako se more počutiti nesrečno ona, ki jih ima za 20—25 manj. Ta »velikanka« je popolnoma nesrečna. Če pride v kino ali kavarno, se ji dozdeva, da gledajo vsi le njo in da so za hip kar umolknili, ko je vstopila. Komaj čaka, da pride do stola in se »poniža«. V gledališču zapira sedečim pogled, v majhnem avtomobilu nima kam

dati nog, težko si kupi čevlje, rokavice, obleko, da, celo moža si težko najde. In vendar — koliko majhnih jo zavida za njeno višino.

Torej tudi majhne žene niso zadovoljne. Že kot mlada dekleta se počutijo nesrečne. Rade bi bile že prave damice, a postavica je še vedno vsa otroška, in tudi visoke pete ne zaležejo mnogo. Kako zavidajo svoje vrstnice istih let, ki so jih že davno prerastle. Kaj vse bi dale za par centimetrov! Kjer koli se kaj dogaja, stojijo v gneči in vidijo le v zrak nad seboj, pa naj se še toliko stegujejo.

Ako pa bi majhne in velike mislile na to, da si medsebojno zavidajo baš to, kar jih dela nezadovoljne, bi to nepotrebno čustvo na mah izginilo.

Svetovno središče mode

Predstavniki združenja modnih krojačev in krojačic v New Yorku so se odločili, da bodo napeli vse sile, da postane New York v najkrajšem času svetovno središče mode. Izbrali so si poseben odbor, ki bo organiziral ne le v USA, ampak po vsem svetu podružnice za ameriško modo.

× Človeško srce napravi v enem letu nad 36 milijonov utripov.

× Vsako minuto našega življenja umre v človekovem telesu in se obnovi nad 175 milijonov krvnih teles.

× 100 milijard kilometrov dolgo pot skozi vesolje prevaži človek, ki 100 let potuje z Zemljo okoli Sonca.

× 16.295 smrtnih slučajev je bilo lanske leto v Budimpešti, dočim se je rodilo 16.748 otrok, kar tvori neznamen porast prebivalstva madžarske prestolnice.

Življenje v Milanu med sedanjo vojno

Letošnjo zimo je tudi Milan zgrabil hud mrz. Elegantne Italijanke so prezebale v svojih tankih nogavicah in kratkih kožuhih. V restavracijah je še vedno živahno, ko pride ura radijskih poročil, vse utihne in napeto prisluhne. Potem se čebljanje nadaljuje. Ples je prepovedan tudi doma, kar je hud udarec za plesa željno italijansko kri.

Pred prazniki so se gospodinjice pritoževale, da primanjkuje sladkorja. Kave ni, kruh je močno pomešan s koruzo. Milo daje od sebe sumljiv duh, zbiranje rezervnih zalog je najstrožje prepovedano. Na večer je vsak Milančan pripravljen

leta 1222. sbeča. državni zbor. Na tem zboru je bil kraj prisiljen zdati zlato bulo prvo madžarsko pisano ustavo. Važnejši skopi tega državnega zbora so bili, kadar mora vsako leto sk. cati državni zbor, katerega se lahko nečež vsak plemič, brez predhodnega poziva ne sme nihče biti aretiran in kaznovan: plemič ne p. acuje davka: ena oseba ne sme imet dve službi; poročjena državna p. emoženi: se morajo vrniti državi. Najvažnejši je zadnji sklep zlate bule. Ta daje pravce plemstvu za oborožen upor, ako kralj ne bi upošteval zlate bule

Razumljivo je, da je Andrej II. zavlačeval uveljavljanje zlate bule. Borba med kraljevsko oblastjo in plemstvom se je nadaljevala dokler vladar ni po legel in bil primoran leta 1231 ponovno potrditi zlato bulo. S tem si je plemstvo zbolevalo tak položaj in oblast v državi, s katero je moral vsakratni kralj računati.

—ar

Pretresljiva tragedija v Rimu

Giovanniu Valenzanu v Rimu je težko obolel njegov sin Oronzo. Ko so zdravniki pregledali bolnega fanta, so sporočili očetu, da bo ostal sin slep, mimo tega pa mu bodo morali še amputirati nogo. Ta vest je očeta neznanško potrla. Nekaj dni je bil ves iz sebe, nato pa je četrto noč tiho vstal, vzcl samokres ter najprej ustrelil ženo in dva otroka, ki so spali z njim v isti sobi. Kot blazen je nato stekel še v drugo sobo, kjer sta spala še dva sina, ter ju ustrelil. Ko je opravil krvavi družinski pokolj, ga je zadel srčna kap.

ZVESTI SLUŽABNIKI

Na orahu vrtno zemlje je najmanj do 25.000 različnih črvov, ki so pravcata vojska zvestih vrtnarjevih služabnikov, ki nenehoma, noč in dan, rijejo in rahljajo zemljo.

Bogati ljudje, ki razkošno živijo, se trudijo, da si našujejo kar največ peska v lastne oči, ker se zavedajo, da bi jih sicer ostali ljudje do skrajnosti prezirali.

(Tolstoj)

Betonske zapreke padajo

Iz kameno dobe

— Gospod urednik, zakaj prav za prav ne vračate neuporabnih rokopisov?

— V kratkem nameravam židati hišo!

Reza Kutzinger:

Kandidat smrti

Kmet Peter, je hotel zaklati svojega petelina. Njegova žena je namreč včeraj rodila hčerko, pa se je možakar moral pobrigati za primerno krstno gostijo.

Sočen komad mesa je že ležal pripravljen, manjkala je samo krepka, dobra juha. Kokošji pomladek je že lepo odrasel in ker kmet Peter ni več potreboval petelina, ga je pač enostavno obsodil na smrt. In tako sta se kmet Peter in njegov sin, oborožena z noži, plazila za petelinom. Plaziti sta se morala radi tega, ker je v sosednji hiši stanovala znana vaška dobrotnica Marija. V desetih letih, odkar se je bila naselila v vasi, je obnovila kapelico in gasilski dom, vsem novorojenčkam pa je bila botra.

S sosedo Marijo pa seveda nihče ne bi rad prišel navzkriž, kajti vsakomur je bila pred očmi mastna vložna knjižica, ki jih je podarjala za botrinski dar. Sicer je bilo z njo enostavno živeti v prijateljskem razmerju. Žal pa je bila sosedo Marija zagrizeno prepričana vegetarijanka, ki bi se najmanj onesvestila, če bi slišala smrtno živalske krike.

V vasi so radi tega klali živali skrivaj, da bi tega ne izvedela dobrotljiva sosedo Marija.

— Gromska strela, poganska žival!

Petelin je prav kar zdrvel proti sosednji hiši. Hlapec Lojz je stekel za njim in ga je pravočasno zgrabil za rep.

— Dobro jutro, gospa sosedo, — je nenedoma vzkliknil kmet Peter, da bi tako opozoril Lojza. Petelin pa jo je ucvrl kot bi ga nosilo sto vragov

— Dobro jutro, sosed! Kaj pa je danes z vašim petelinom?

— Bog mi je priča, da ne vem, — se je hitro zlagal kmet. — Z Lojzom se čudiva. Čisto se je izpremenil, utegne mi že zboleti,

moj dobri petelin.

— Da, žal, tudi živali obolijo. Revice; ko bi vsaj mogle govoriti.

— Da, da, uboge živali. Se govoriti ne morejo. Petelina bova zdaj nagnala domov. Tako čuden se mi zdi.

Čim se je kmet približal petelinu, je zaprhutal in vrešče odkuril.

— Bodi miren, bodi dober, moj petelinček, — je skušala sosedo Marija potolažiti preplazeno žival. Petelin pa je kot obseden poskakoval okoli.

— Znabit ga je napadla kurja blaznost ali pa je dobil sončarico. Najbolje je, da ga pustimo. Na svidenje, gospa Marija!

Nenedoma je presekala vaško ozračje avtomobilski signal. In skozi vas je v oblakih prahu zdrsnil avto in povozil petelina. Zadnje kolo mu je zmečkalo vrat.

Kmet Peter je v duhu videl, kako se je dobra sosedo onesvestila. Se sam je za hip stisnil oči. Moj Bog, kaj bo z botrinostvom in lepo vložno knjižico...?

Toda gospa Marija je bila mirna in zbrana: — Da, da, to so udarci usode. Človek jih mora sprejeti ko dež in sonce. Potolaži se, Peter. Saj je zelo verjetno, da bi petelin tako ali tako ne mogel dolgo živeti...!

— Da, — je vzdihnil kmet Peter, — prav tako sem si mislil. Ze jutraj smo doma govorili, da našemu petelinu ni namenjeno dolgo življenje.

Tako je rekel kmet Peter, pobral zmečkane petelina in ga vrgel čez ramo. Odšel je navidez hudo potr, dasi se mu je v prsih radostno smejalo srce zavoljo tolste vložne knjižice ki jo bo oč. krstu dobila njegova novorojenka.

Maribor

Polletni uspehi na srednjih šolah

Ta dni se je zaključilo na naših srednjih šolah prvo polletje ter so dijaki dobili svoja izprijčevala. Učni uspehi v prvi polovici letošnjega šolskega leta na mariborskih šolah ni preveč zadovoljiv, sličen pa so poročila tudi od drugod. Zanimivo je, da so pokazale dijakinje v oceni boljše uspehe kot dijaki. Morda je v današnjih časih vzrok temu iskati v okolnosti, da dijaki bolj spremljajo razvoj svetovnih dogodkov kot dijakinje ter so zaradi tega tudi nekoliko bolj nervozni pri študiju. Pri letošnjih statistikah prvega polletja, ki so jih izdali posamezni učni zavodi, preseneča tudi ponekod ve-

liko število neocenjenih, pa tudi odpuščenih dijakov, to je takih, ki so pokazali doslej preslab uspeh. Rezultati na posameznih šolah razen II. drž. realne gimnazije, o kateri smo že včeraj poročali, so sledeči:

Klasična gimnazija je imela 748 dijakov in dijakin, od tega jih je izdelalo 432 (57.75%), padlo 312 (41.72%), neocenjeni so ostali 4 (0.53%), zaradi slabega uspeha jih je bilo odpuščenih 9.

I. drž. realna gimnazija je štela 752 dijakov in dijakin, od njih jih je izdelalo 338 (44.9%), padlo 410 (54.32%), neoc-

enjeni so ostali 4, odpustili so jih 18, odličnjakov je bilo med njimi 27.

Na državnem učiteljsišču je bilo razen dijakov V. letnika, ki so že v januarju polagali zrelostni izpit, 267 dijakov in dijakin, od tega jih je izdelalo 191 (71%), padlo 76 (29%), odličnjakov pa je bilo 9.

Na Trgovski akademiji je vsega 201 dijak (-inja). Učni uspeh ob zaključku tečaja: izdelalo jih je 127 ali 63.19%, ni jih izdelalo 74 ali 36.81%, odličnjakov je bilo 8 ali 3.9%, zaradi slabega uspeha ni bil nihče odpuščen. Na tem zavodu so bili ocenjeni vsi dijaki in dijakinje.

Uspešno delo studenškega Sokola

V Sokolskem domu v Studencih je bil občni zbor Sokola, ki je bil prav dobro obiskan. Zbor je otvoril in vodil starosta br. Jože Vokač. Studenski Sokol deluje v težkih prilikah z razveseljivimi uspehi. Iz poročil poedinil funkcionarjev je razvidno, da je bilo delo tega društva je vsled različnih zaprek pri dveh oddelkih res nekoliko trpelo, kar v današnjih dneh pač ni čudno.

Denarni promet je znašal 124.959 din (dohodki: 64.283 din, izdatki: 60.676 din, presežek 3.607 din). Skoraj 85% dohodkov je plod marljivega dela. Posebno aktivni je dramatski odsek, ki je vprizoril v minulem letu 16 iger. Ta odsek si je pridobil s svojim delom dober glas in veliko število prijateljev. Tudi Gašperček je zabaval studenško mladino z 16 igrami. — Knjižnica, o kateri je naš list že večkrat poročal, je največja v sok.

savezu (šteje čez 8000 knjig) in vrši s svojim javnim poslovanjem pohvalno nacionalno nalogo, saj so knjige samo slo-

venske odnosno slovanske. Da bi se knjižnici osigural še večji razmah, je zahteval občni zbor od uprave, da se za knjižnico preuredijo v domu novi — večji prostori.

Društvena imovina, ki vsako leto narasča, se ceni nad 300.000 din. V domu so se izvršila mnoga popravila.

Nadalje se je v društvu ustanovil socialni sklad za podpiranje najrevnejših pripadnikov.

Po debati, pri kateri so bile izneštene zanimive ugotovitve, je bila izbrana nova uprava z br. Vokačem Jožetom na čelu. Za načelnika je bil izbran br. Kavčič N. Sicer so ostali sami stari funkcionariji, v odbor je bilo izvoljenih nekaj novih članov. S temperamentnim nagovorom je nato zaključil starosta uspeli občni zbor.

Studenski Sokol opravlja v našem predmestju važno nacionalno in prosvetno delo, zato zasluži vso pažnjo naše nacionalne javnosti.

Odstranite neznosne radijske motnje

Stanovalci iz bloka med Stolno in Lekarniško ulico nas naprošajo za naslednjo objavo:

»Že mesece in mesece opazamo, da je sprejem radijskih oddaj zelo otežkočen zaradi motenj. Zadnje tedne pa so postale motnje tako hude, da nekaterih postaj sploh ni več mogoče poslušati. Tozadevno je najslabše glede radijske postaje Ljubljana, ki je niti ob najlepšem vremenu, niti ob nedeljah ni mogoče več vključiti v radijski sprejemnik. Kot radijski naročniki ponovno apeliramo na pošto direkčijo v Ljubljani — tj. na namreč pošilja tukajšnji radijski poštni oddelek —, naj slednjič vendarle ugodi naši upravičeni želji ter pošlje svojega strokovnjaka, da »očisti« motnje, radi katerih smo že toliko časa skrajno nejevoljni.«

m. K zadnjemu počitku so položili včeraj na studenskem pokopališču Romana Bendeta, zavednega slovenskega narodnjaka, ki je ob prevratu zelo aktivno sodeloval pri osvobodjenju mesta Maribora v vrstah Maistrovih borcev. Pozneje se je udejstvoval tudi kot časnikar, sodeloval je pri raznih dnevnikih, nekaj časa po prevratu je izdajal v Gornji Radgoni »Mursko stražo«, pred leti pa na Ptujcu humanističen list »Pavliha«. Svoja pesniška dela je zbral v zbirki »Pohojena greda«. V življenju je kot idealist doživel bridke preizkušnje, vedno pa je bil pripravljen, pomagati bližnjemu. O njegovi prikljubljenosti je pričala udeležba na včerajšnjem pogrebu, oficijelno je bil zastopan tudi Mariborski novinarski klub.

m. Premiščen je z mariborske klasične gimnazije v Banjaluko prof. Slavko Vimpolšek, iz Banjaluke v Maribor na klasično gimnazijo pa prof. Rafael Stauber.

m. Počastitev spomina narodnega stolnika. Mariborska starokatoliška cerkevna občina je počastila spomin prvega predsednika, zaslužnega narodnega prepoveditelja Studencev Antona Hrena, ob priliki petletnice njegove smrti. Pietetni svečanosti je prisostvovalo lepo število pokojnikovih prijateljev in tovarišev, bila pa so zastopana tudi nekatera društva in korporacije. Spominski govor je imel župnik Fran Segula, sodeloval je tudi pevski zbor »Drave«.

m. »Vinjen se je vračal...« K včerajšnjemu našemu poročilu pod gornjim naslovom prinašamo sledeči popravek: Ko se je trgomočnik Boris Monjac vračal z neke veseliše s Pobrežja preko državnega mostu, je opazil nekega neznanega moža, ki je čepel na Kralja Petra trgu. V prepričanju, da se je ponesrečil, mu je hotel pomagati s tem, da bi ga spravil domov. Ko sta prišla do Mariborskega dvora, je vinjen mož izjavil, da se ne gre spat. Vrnila sta se na Ruško cesto, kjer mu je neznanec hotel dati svojo vizitko ter mu je razkazoval listine. Pri tem je začel razgrajati, čes da mu manjka denar. Poklicala sta stražnika, po preiskavi na licu mesta, so odšli vsi na stražnico. Ker se je izkazalo, da se ne ve, kje je izgubil denar, je policija zadevo likvidirala s tem, da je oba odpustila. Na Kralja Petra trgu, ko sta se ločila, je Boris Monjac nekaj korakov pred M. J. opazil na tleh 1000 dinarski bankovec, nakar je poklical stražnika, ki ga je pobral iz tega je jasno, da je vinjeni M. J. denar sam izgubil in da ga je pošteno dobil zopet nazaj. Pri celem dogodku je torej Monjac Boris žrtve v dvojnem pogledu, prvič ker je hotel pomagati domnevno ponesrečencu, drugič pa zaradi tega, ker je pošteno pomagal vinjenemu možu do izgubljenega denarja. Kljub temu svojemu dvojnemu dobremu delu je Monjac Boris kmalu postal žrtve. Ker mislimo, da smo Borisu Monjaku napravili z včerajšnjim netočnim poročilom krivico, kar nikakor ni v našem interesu, ga z današnjo objavo popravljamo ter prinašamo razvoj dogodkov tako, kakor je bil v resnici.

Otvoritev „Slomškovega dijaškega doma“

V prostorih nekdanje kavarne »Promenade« v Tomšičevem drevedoru so izvršili potrebne preureditve, tako da služi poslopje danes popolnoma drugemu namenu — postalo je dijaški dom, v katerem je doslej prostora za 12 dijakov, ki so se že vselili, za drugo šolsko leto pa bodo izvršene adaptacije, ki bodo dale prostora nadaljnjim 18 dijakom. Za ustanovitev »Slomškovega dijaškega doma« je prišla pobuda iz vrst kmečkega ljudstva in našega učiteljstva, vso podporo pa je nudil tudi lavantinski knezoškof dr. Tomažič ter kralj. banska uprava v Ljubljani.

Blagoslovitvi novega dijaškega doma je prisostvovalo mnogo odličnikov. Otvo-

ritveni govor je imel prof. Pavle Živortnik, predsednik zadruge »Slomškov dijaški dom v Mariboru«, ki se je zahvalil vsem za podporo pri delu, nato je spregovoril knezoškof dr. Tomažič, ki je poudaril važnost vzgoje, šole in učitelja ter izrekel priznanje vsem, ki so novo ustanovo omogočili. Po slovesni blagoslovitvi je izpregovoril v imenu bana prosvetni inspektor dr. Žitnik in drugi govorniki.

Končno so si zbrani odličniki in gostje ogledali dom, ki je namenjen predvsem kmetiskim fantom, ki se hočejo posvetiti učiteljskemu poklicu. Gospodinjstvo v zavodu so prevzele mariborske šolske sestre, prvi ravnatelj zavoda pa je dr. J. Schöndorfer.

Iz zgodovine mariborske stolnice

Na Ljudski univerzi je predaval univ. prof. dr. France Stele, znani poznavalec naših umetnostnih in zgodovinskih spomenikov, o mariborski stolnici kot prič naše preteklosti. Uvodoma je prikazal razliko med rotovžem kot zgradbo madarskega meščanstva, zvezano z enariborskega meščanstva, ob prometnem trgu komerno sestavo hiš, ob prometnem trgu ter med osamljenim položajem stolnice na trgu, kjer je bilo nekoč pokopališče. Pri prvi stavbi je poudarek na izrednosti med enoličnostjo — rotovž je prvi med enakimi. Odlična osamljenost stolnice pa že s tem poudarja svoj položaj duhovne akropole. Nato je karakteriziral Maribor kot tipično srednjeevropsko mesto, nastalo v srednjem veku. Prvotno jedro mariborske stolnice najlaže ugotovimo z razčlenbo florisa. Predavatelj je s skioptičnimi slikami razložil posebnost slopov (južni kvadratasti, severni pravokotni), oši arkad, ki se ne strinjajo, posebnosti obeh stranski ladij, ki sta prizidani k prvotnemu prostoru, različnost obokov itd. ter ugotovil, da številni negorganski dostavki niso mogli biti plod enotne zasnove. Mnenja je, da je morala biti prvotna zgradba zidana v romanskem slogu, pozneje pa je prevzela že gotske oblike. Navaja nekaj zgodovinskih podatkov, ki podpirajo to domnevo, kakor tudi domneve, da sta bili prvotno dve

cerkvi, in sicer najstarejša cerkev sv. Tomaža in pozneje prizidana cerkev sv. Janeza (zadnja zidana najkasneje v 13. stoletju). Za 13. stoletje je značilno mešanje romanskega in gotskega sloga, zato bi bilo možno tudi, da bi bila cerkev zidana istočasno, samo po dveh stavbenikih, ki sta zidala v različnem slogu.

Predavatelj je nato spremljal z razlagami vse poznejše prezidave in dozidave cerkve vse do novejših časov, opozarjal na redko umetniško vrednost različnih figur, slik in na arhitektonske posebnosti, navajajoč pri tem posebno vse, kar nam pomaga pri odkrivanju prvotnega jedra stavbe. Največ napak pripisuje tako zvani regotizaciji ob koncu prejšnjega in začetkom tega stoletja, ki je bila izvedena pod graškimi kulturnimi vplivi ter utemeljuje sedanja prizadevanja, ki so v notranjščini odstranila poznejšo lažno gotsko navlako. Zavzema se za načrt arhitekta Marjana Mušiča, katerega izvedba bi dala stavbi tudi odgovarjajočo vnanost.

m. Letošnji redni občni zbor podružnice Jugoslovanskega turing kluba v Mariboru bo v torek, 18. februarja, ob 18. v lovski sobi hotela „Orel“ z običajnim dnevnim redom. Udeležba za članstvo obvezna, prijateljji turinga vabljani!

Darujte za zimsko pomoč!

m. Cenj občinstvo opozarjamo, da prične simfonični koncert Glasbene Matice 5. febr. zaradi radio-prenosa točno ob 20. in prosimo poslušalce, da pravočasno zasedejo svoja mesta.

m. Nепреvidnost z orožjem. Včeraj kmalu po poldnevu je nekdo ustrelil z levega bregga Drave v Koroškem predmestju iz samokresa ali flobertovke kal. 6.36 mm preko reke ter zadel 50 letnega občinskega delavca Ivana Habera, ki je kidal sneg na Obrežni cesti. Krogla mu je prebila desno lice ter mu obtičala v ustni duplini. Prepeljali so ga z rešilnim avtom v bolnišnico. Oblasti so takoj uvedle preiskavo, ki pa je otežkočena zaradi tega, ker je le malo ljudi slišalo strel.

CITAJTE „MALE OGLASE“

m. Prevara. K mesarju Antonu Radiju na Meljski cesti je prišla neka ženska s listkom, češ da jo pošilja neki njegov stalni odjemalec iz Zimice pri Sv. Barbari po 2 kg prekajenih svinjskih rebrc. Mesar ji je zahtevano dal, prevaro je odkril šele, ko je od domnevnega odjemalca zahteval denar.

m. Jerbas s praznimi vrči za mleko je odnesel neznan storilec posestniku Josipu Lauferju z dvokolesa v veži nekega mariborskega urada. Odnesel mu je tudi nekaj drugih stvari ter ga oškodoval za 170 din.

m. Opozarjamo na nocojsnje gostovanje ljubljanskih igralcev v izvrstni komediji „Ljubim Te“.

m. Garnizonska uprava v Mariboru kupuje vsako količino slame in slabo kvalitno seno po 85 para kg.

m. Pri kegljanju se je ponesrečil 32 letni enzaposleni postavljač kegljev Ciril Kobal. Padel je na keglje in si strl več rebrc. Prepeljali so ga v bolnišnico.

m. Več železnih predmetov iz rimske dobe so našli pri kopažu temeljev za neko hišo v Studencih, žal pa so jih delavci zavrgli razen zlatega rimskega novca iz dobe cesarja Marka Avrelija.

m. Konj se je nenadoma zgrudil včeraj pred poldnevom v Kopaljski ulici. Živinozdravnik je ugotovil, da je v voz s premogom vpreženega konja zadela kap.

CITAJTE „MALE OGLASE“

* Gumij Moravec, Kopaljska 8 nasproti kopaljšču. Skladišče gumija. Popravila snežk.

* Drevi bo predaval v dvorani na Aleksandrovi cesti 6 prof. Janko Mlakar iz Ljubljane. Povedel nas bo v zanimivem predavanju od skioptičnih slikah na „Potovanje od Zingarice preko Triglava in Črne prsti v Bohinju“.

* PUTNIKOV IZLET V BUDIMPESTO od 22.—26. februarja. Zahtevajte prospekte!

m. Nočno lekarniško službo bosta vršili od 1. do vključno 7. februarja lekarna pri sv. Antonu, Frankopanova 18, tel. 27-01 ter lekarna pri Mariji pomagaj, Aleksandrova cesta, tel. 21-79.

Narodno gledališče

Torek, 4. febr., ob 20.: „Ljubim Te“. Rd C. Gostovanje ge. Juvanove in g. Jana, članov ljubljanske drame.

Sreda, 5. febr., zaprt. (Simfonični koncert Glasbene Matice v Sokolski dvorani za red A.)

Četrtek, 6. febr., ob 20.: Plesni večer Moharjeve in Pilata. Red B.

Dva zanimiva večera v mariborskem gledališču. Ta teden gostujejo 4 člani ljubljanskega gledališču v Mariboru. V torek se ponovi že od Zagrebčanov podana in zelo simpatično sprejeta komedija „Ljubim te“, tokrat podana po ljubljanskih umetnikih Juvanove in Jana, ki sta v Ljubljani pri tej veseloigri žela sijajen uspeh. V četrtek pa se ponovi že prvič zelo uspeli plesni večer Moharjeve in Pilata, pri katerem bosta dodala prejšnjemu spredu še eno novo humoristično točko, Stritofov „En par iz prejšnjega stoletja“.

Kino

* Grajski kino. Danes znameniti ruski zgodovinski velefilm „Stjenka Razin“ izborna igra, krasno pelje o Volgi.

* KINO ESPLANADE. Izredno lep odličien francoski velefilm „Nemoral“. Gaby Sivian, Paul Cambo, Françoise Rosay.

* KINO UNION. Od danes do četrтка „Roža velemesta“. Tyrone Power, Alice Faye in znani Al Jolson.

Smučarska poročila

(„Putnik“, Maribor, 4. februarja)

Sv. Lovrenc na Pohorju: —1 C. sneži, 15 cm pršiča na 13 cm podlage.

Ribnica na Pohorju: —4 C. oblačno, 27 cm pršiča.

Senjorjev dom: —6 C. sneži, 10 cm pršiča na podlagi 60 cm.

Rimski vrtec: —4 C. sneži, 25 cm pršiča na podlagi 24 cm.

Peca: 0 C. sneži, 10 cm pršiča na podlagi 55 cm.

Grč (Oset): —2 C. sneži, 20 cm pršiča na podlagi 20 cm.

Maribor: —2 C. sneži, 34 cm pršiča.

Smuka povsod odlična!

Vaš uspeh : mali oglasi v „Večerniku“!

Film

Plačana, da vsako leto obiskuje grob Rudolfa Valentina

»Park zelenja in spominov« je eno izmed hollywoodskih pokopališč v ozadju filmske metropole na vrhu nekega hribočka. Mnogo je tam grobov, mnogo lepih in žalostnih spominov veže tisoče ljudi s to božjo njivico, ki pač malo ali skoraj nič ne spminja na pokopališče. Lep moderno urejen park s sprehajališči in stopnicami, tu pa tam razkošen spomenik, ki je bolj podoben spomeniku na kakšnem vele-mestnem trgu kakor pa nagrobniku. Na najlepšem mestu tega filmskega pokopališča je grob ljubljence vseh žena, film. zvezdn. Rud. Valentina. Na njegov grob prihaja leto za le-

tom na stotine ljudi iz vseh delov sveta, ki prinašajo dragocene vence in poklanjajo za njegov grob velike vsote.

Našel se je podjeten človek, ki je priljubljenost umrlega zvezdnika znal izrabiti v svojo korist. Dan za dnem pošilja na grob damo v črnini z gostim črnim pajčolanom preko obraza. Dolgo stoji ta dama ob grobu, nemo gleda v zemljo in prižiga svečke ter polaga k spomeniku vence. Nekoč je neki turist vprašal čuvarja pokopališča, če hodi ta žena iz neutešene ljubezni za izralcem na njegov grob »Kaj še«, je odgovoril, »ona je plačana za te obiske, da privablja turiste, ki prinašajo na grobu težke tisočake in bogate darove.«

LINDA DARNELL — LJUBLJENKA AMERISKIH STUDENTOV

Sedemnajstletna filmska zvezdnica 20-th Century Foxa, Linda Darnell, ki jo imajo za najlepše dekle Amerike, je prešla na Columbia univerzi največje število glasov kot ljubljenska ameriških študentov. Drugo nagrado je dobila komičarka Ina Withers. Lindina diploma je spisana v zlatih črkah na težki rdeči svili ter je prava dragocenost. Diploma so izdelale štude. v prostem času. Linda Darnell je vedno bolj slavna v Ameriki in so jo nekateri časniki že proglasili za »stipično ameriško dekle št. 1«.

KLUB FILMSKIH FANATIKOV

Sredi New Yorka v 34. nadstropju nekega nebotičnika posluje eno izmed najbolj nevsakdanjih društev. »Klub filmskih fanatikov«, Poleg članov tega društva so v poslovnih prostorih frizerji, maserji in kirurgi. Naloga teh je, da napravijo iz društvenih članov po njihovi želji tega ali onega filmskega zvezdnika ali zvezdnico. Ta posel opravljajo po različni tarifi. Če hočete biti podobni Hedy Lamarjevi, plačate 250 dolarjev, Greta Garbo je že cenejša, prav tako tudi Joan Crawfordova. Če hočete biti podobni Anabelli, morate plačati 175 dolarjev. Čim plačate določeno vsoto, se približajo frizerji, maserji in kirurgi, ki vas bodo spremenili po vaši želji. Danes ste na ta način lahko podobni tej, jutri spet drugi slavni zvezdnici. Večer za večerom so v teh prostorih bučni sestanki, čajanke in družabne prireditve, na katerih se sklepajo znanstva in zakoni.

ZARAH LEANDER (Ufa)

Sport

Fisino prvenstvo v stafetnem teku

Kot druga konkurenca na letošnjem svetovnem snučarskem prvenstvu v Cortini d'Ampezzo je bilo večeraj tekmovanje v stafetnem teku 4 x 10 km. Tekmovalo je 6 stafel, ki so dosegle sledeči vrstni red: 1. Finska 2:31.07, 2. Svedska 2:32.15, 3. Italija, 4. Nemčija, 5. Svica, 6. Slovaška. Borba za zmago je bila jako ostra. Do prve predaje so vodili Italijani, nato pa so prevzeli vodstvo Finci, ki so do konca svoj naskok še povečali. Zanimivo je, da je letos najboljšo srednjeevropsko moštvo postavila Italija. Tekmovanje se bo danes nadaljevalo s slalomom za moške in ženske.

f Ameriška »Miss Sex Appeal No. 1« je Hedy Lamarr, ki igra poleg Spencer Tracyja glavno vlogo v MGM filmu »Valovi strasti«.

f Hollywoodski rekord »Rendez-vous« ima mlada zvezdnica 20-th Century Foxa Arleen Whelanova, ki ima v beležnici ure sestankov svojimi oboževalci že ves mesec vnaprej.

f Za najlepšo ženo je bila proglašena filmska zvezdnica Madeline Carroll, ki je igrala glavno vlogo v filmu »Konjeniška policija na Severu«.

f Lana Turner, znana temperamentna zvezdnica MGM, igra vlogo lepe zapeljivke v najnovejšem filmu »Zabloda dr. Kildare«.

MALI OGLASI

do 20 besed stanejo z davkom vred 15.— din. Vsaka nadaljnja beseda 1.— din. Kdor išče službo, plača za tak oglas namesto 15.— din samo 12.— din. Mali oglasi za ženitve, dopise, posest, trgovsko in obrtno reklamo pa stanejo namesto 15.— din 20.— din. Vsaka nadaljnja beseda v teh oglasih stane 2.— din. Za pisemne odgovore glede naslovov v malih oglasih znaša posebna pristojbina 3.— din, kateri znesek je treba priložiti v znakah. Male oglase je treba plačati takoj pri naročilu. Pri pisanih naročilih so lahko plača v znakah. Za vse male oglase, če so debelo tiskani, velja dvojna tarifa.

SLUŽBO IŠČE

do 20 besed 12 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din

FRIZERKA

mlajša moč, dobra delavka, išče službo s takojšnjim nastopom. Ponudbe na Počivalnik, Dravogradska 43. 22523-3

VAJENCI-(KE)

do 20 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din

FRIZERSKO POMOČNICO in vajenka sprejme v stalno službo Salon Drličevič Valva-zorjeva 30. 22525-4

STANOVANJE ODDA

do 20 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din

ENO- IN DVOSOBNO STANOVANJE se odda. Smetanova ulica 54, gostilna. 22411-5

STANOVANJE

sončno, obstoječe iz 2 Sob, sobe za služkinjo, kopalnice, kuhinje ter drugih pritliklin se odda na Aleksandrovi cesti 26. Vprašati v trgovini. 22518-5

STANOVANJE

se odda s 1. marcent murni stranki: Pobrežje, Cvetlična ul. 2. 22516-5

SOBO ODDA

do 20 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din

Oddam takoj PRAZNO SOBO v centru mesta, separirano, starejši, boljši osebni. Ponudbe pod »Centrum Maribora« na oglasni oddelek »Večernika«. 22510-8

SOBA

se odda takoj, Frančiškanska ul. 21-I, levo. 22517-8

POSEST

do 20 besed 20 din, vsaka nadaljnja beseda 2 din

NOVO HIŠO

z gospodarskim poslopijem, elektriko, vrtom, 1/2 orala nlive, pri postaji Rače, prostranost. Pojasnila daje Ivan Brezovšek, Rače. 22511-11

STAVBENO PARCELO

kupim v okolici Maribora do 15.000 din. Plačam takoj. Naj raiši v Koških ali Počehovi. Ponudbe na oglasni oddelek »Večernika« pod »15.000«. 22390111

OBRT - TRGOVINA

do 20 besed 20 din, vsaka nadaljnja beseda 2 din

HALO TRGOVCI!

Potrudite se za nakup kolo-barjev dokler še traja zaloga. Nekaj sto jilj je še. Cena na skladišču din 7.25. Dokl Franc. Ruše 66. 22515-13

STROJI

do 20 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din

PISALNI STROJ

moderen, za 2.400 din/na prodaj. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 22519-14

POHIŠTVO-OPREMA

do 20 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din

MODERNO SPALNICO

popolnoma novo, 11 komadov, prodam za gotovino 5400 din. Mizarstvo Belak, Frankopanova 23. 22513-17

Oglašujte!

Frizerski salon „Pavla“

Frizni kodri samo pri Pavli, specialista trajne brez vodne ondu-acije, 6 mesečna pisemna garancija. Najmodernejši salon. Najboljša noštržba po nižjih cenah.

Salon „Pavla“ Koroška 9

GLASBILA

do 20 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din

Ugodno se prodaja

RADIO APARAT

»Orion«. Vprašati Jelačičeva ul. 14. 22514-20

VOZILA

do 20 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din

OPEL-OLYMPIA

limuzina, v odličnem stanju, z dobrimi gumi. Taksa za leto 1941 plačana. Je za z dobrimi gumami. Taksa za 18.500 din napredaj. Jugogenerator. Aleksandrova 51. 22521-22

Nogavice trajne

po »Nimela« kopeli

»NIMELA« propuščuje spuščanje potelj (zank) Din 30.—

»NIMELA« SAMOPRODAJA CELJE, poštni predaj 2

Dobi se v drogerijah in trgovinah

Oa Morave do Save
oa Donave do Drave
voti kašlju vzemi

Karamele Rave

Zavoček din 5.— v apotekah

PRIDELKI

do 20 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din

2—3000 kg JABOLK

pol gnilih, za prešanje oz. za predelavo prodam. Ogleda se lahko vsak dan od 11.12. ure v Kopitarjevi 6. Maribor. 22512-23

OBVESTILA

do 20 besed 20 din, vsaka nadaljnja beseda 2 din

Cenjenemu občinstvu vlnudno naznanjam, da sem otvorila SPECERIJSKO TRGOVINO na Meljski cesti 9, katero sem do sedaj vodila na Slonškove-m trgu 14. Se priporoča Jožica Rajšp 22524-26

RAZNO

do 20 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din

KODAK-RETINA

(foto aparat) nov, z vsem priborom, za 1600 din napredaj. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 22520-28

Senzacija

za Maribor je odlična Klepičeva damska kapela, ki nastopa vsak dan v restavraciji »Ljutomer«, Rotovšk trg 6.

POMLADANSKI

DUNAJSKI VELESEJEM

WIENER MESSE

9. DO 16. MARCA 1941

Poljedelstvo (vsi poljedelski stroji) — vrtinarstvo — sadjarstvo vinogradništvo — ribolov in ribogojstvo — čebelarstvo — kemična industrija — mlekarstvo — kletarstvo

Na področju Tehničnega velesejma

Avtomobilska in motociklistična razstava

Prijave najpozneje do 10. februarja.

Vsa obvestila in navodila dajejo:

J. Kulhanek, počastni zastopnik za Dravsko banovino in banovino Hrvatsko, Zagreb, Ulica Kraljice Marije 24, tel. 51-85.

H. Pfannenstll, gen. zastopnik za celo Jugoslavijo, Beograd, Bosanska 29, tel 30-881.

Popusti na vseh železnicah.

Zahvala

Ker smo prejeli ob težki izgubi, ki nas je doletela, ko nas je za vedno zapustil, gosp.

Franc Gumze

toliko izrazov sočustvovanja in prijateljstva, da se ne moremo zahvaliti vsakemu posamezniku, izrekamo tem potom vsem najpriscrnejšo zahvalo, posebno se zahvaljujemo: g. primariju dr. Lutmanu in g. dr. Klineu za vso požrtvovalnost, č. sestram v splošni bolnišnici za skrb, katero so nudile pokojnemu. Priscrčna hvala č. duhovščini, nadalje se zahvaljujemo pevskemu društvu »Zarja«, kakor tudi g. Milanu Klemenčiču za tolažilne besede, pevskemu društvu »Krilato kolo«, godbenemu društvu »Drava«, gasilski četi Pobrežje ter vsem prijateljem in znancem, ki so darovali krasne vence in cvetje ter prihiteli »blizu in daleč, da spremijo pokojnega na zadnji poti. Vsem priscrčen Bog plačaj.

MARIBOR, POBREZJE, 4. februarja 1941.

ZALUJOČI OSTALI.